

Raufoss, 23. september 2025.
J.nr./referanse: 12-25/VT/ks

KONTROLLUTVALGET I VESTRE TOTEN KOMMUNE

Faste medlemmer:

Leif Petter Hansen (H), leder
Wenche Aamodt Furuseth (V), nestleder
Kjell Borglund (Ap)
Silje Sandsengen (Ap)
Odd-Harry Haugen (Frp)

Kopi til:

Ordfører, kommunedirektør og
Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Det innkalles herved til møte i kontrollutvalget i Vestre Toten kommune:

Dato: Fredag 3. oktober 2025

Tid: Kl. 0830

Sted: Formannskapssalen, rådhuset

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Forfall meldes til undertegnede på e-post kjetil@kontrollutvalget.no eller telefon/SMS til 99577903.

Deltakelse fra andre i møtet:

- **Kl. 0830 – sakene 55-57:**
Deltakelse: Kommunedirektør Bjørn Fauchald.
- **Kl. 1000 – sak 58 (NAV Vestre Toten / sosiale tjenester):**
Deltakelse: Kommunedirektør Bjørn Fauchald og NAV-leder Knut Rødningsby.

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester AS v/Kjetil Solbrækken
Parkvegen 9, 2819 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I VESTRE TOTEN KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I RÅDHUSET

Fredag 3. oktober 2025

SAK NR. 54/2025	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 01.09.2025
SAK NR. 55/2025	STATUS FOR FASTLEGETJENESTEN
SAK NR. 56/2025	OPPFØLGING AV HENVENDELSE VEDR. PLAN OG BYGGESAK
SAK NR. 57/2025	KOMMUNENS ØKONOMISKE SITUASJON OG UTVIKLING
SAK NR. 58/2025	NAV VESTRE TOTEN / SOSIALE TJENESTER
SAK NR. 59/2025	PROTOKOLL FRA KOMMUNESTYRETS MØTE 28.08.2025
SAK NR. 60/2025	PROTOKOLL FRA KOMMUNESTYRETS MØTE 25.09.2025
SAK NR. 61/2025	REFERATSAKER
SAK NR. 62/2025	ÅPEN POST

Raufoss, 23. september 2025.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
sekretær

SAK NR. 54/2025

Vestre Toten kommune

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 01.09.2025

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.10.2025	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 01.09.2025

Vedlagt:

Ja

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 1.09.2025 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Møteprotokollen fra forrige møte legges herved frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I VESTRE TOTEN KOMMUNE

Mandag 1. september 2025 holdt kontrollutvalget møte i rådhuset fra kl. 0900 – 1430.

Som medlemmer møtte:

Leif Petter Hansen (H), leder
Wenche Aamodt Furuseth (V), nestleder
Odd-Harry Haugen (Frp)
Kjell Borglund (Ap)
Silje Sandsengen (Uavh.)

Følgende medlem hadde meldt forfall:

Ingen

Ellers møtte:

Fra sekretariatet: Kjetil Solbrækken (hele møtet) og Ole Kristian Rogndokken (sak 46).

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret, ordfører, varaordfører, kommunedirektør, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, Innlandet Revisjon IKS og Oppland Arbeiderblad.

**Utvalgsmøtet ble satt kl. 0900 med leder Leif Petter Hansen som møteleder.
Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.**

Til behandling:

SAK NR. 45/2025

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 02.06.2025

Vedtak, enstemmig:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 02.06.2025 godkjennes.

SAK NR. 46/2025

**KOMMUNEBAROMETERET 2025 FOR VESTRE TOTEN
KOMMUNE**

Fra behandlingen:

Kontrollutvalgets sekretariat ved Ole Kristian Rogndokken presenterte rapporten.

Det ble innledningsvis i møtet opplyst at den utsendte rapporten (endelig utgave datert 11.08.2025) er oppdatert med ny endelig utgave datert 14.08.2025. Den siste utgaven av rapporten endrer kommunens plassering fra 160 til 163 og skyldes endringer i sektor Kultur som er endret fra 181. til 255. plass.

Omforent forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak, enstemmig:

1. Kontrollutvalget tar til orientering at Kommunebarometeret 2025 rangerer Vestre Toten kommune som nr. 163 av landets kommuner.
2. Kontrollutvalget har merket seg at det er variasjoner mellom de 12 sektorene som er rangert:

	Sektor	Plassering (357 kommuner i alt)
1	Grunnskole	217
2	Pleie og omsorg	173
3	Barnevern	129
4	Barnehage	315
5	Helse	217
6	Sosialtjeneste	68
7	Kultur	255
8	Klima og natur	220
9	Saksbehandling	18
10	Vann, avløp og renovasjon	248
11	Økonomi	284
12	Kostnadsnivå	84

3. Kommunedirektøren inviteres til å orientere om:
 - Hvordan kommunebarometeret benyttes i Vestre Toten kommune som utgangspunkt for vurdering av egen drift, identifisere forbedringspotensial og lære av andre.
 - Hvordan man følger opp manglende innrapportering av tall med tanke fullstendig innrapportering neste år (enkelte områder/sektorer har mangler i innrapporterte nøkkeltall).
4. Kontrollutvalget oppfordrer kommunedirektøren og ha særlig oppmerksomhet omkring følgende forhold:
 - **Grunnskolen (217. plass)**
 - Utdanningsnivå til lærere: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk 8-10. trinn viser negativ trend. Vestre Toten (43.3 %) ligger vesentlig under landsgjennomsnitt (81,5 %).
 - Fysisk aktivitet: Fysisk aktivitet 5.-7. trinn ligger stabilt lavt (76) og vesentlig under landssnitt (95,7).
 - Leksehjelp: Leksehjelp 8.-10. trinn (5,1) ligger vesentlig lavere enn landsgjennomsnitt (11,5).
 - **Pleie og omsorg (173. plass)**
 - Skjermede plasser og enerom: Kommunen har vesentlig mindre andel plasser i skjermet enhet og brukertilpasset enerom enn landsgjennomsnittet.
 - Demensomsorgen: Det er rapportert at ingen hjemmeboende personer i kommunen med demens mottar tilbud om dagaktivitet.
 - Bemanning: Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere

	innen omsorgstjenesten er lavt (277,3) sammenlignet med landsgjennomsnitt (373,4). - <u>Innrapportering av nøkkeltall</u>: Flere nøkkeltall innenfor sektoren synes å mangle innrapportering fra kommunen. • Barnevern (129. plass) - <u>Innrapportering av nøkkeltall</u>: To nøkkeltall mangler innrapportering fra kommunen (nøkkeltall for <i>Andel barn i institusjon og fosterhjem</i> og <i>Andel ansatte som tilfredsstiller kompetansekravet i bvl §15-6.</i>). • Barnehage (315. plass) - <u>Kompetanse i kommunale barnehager</u>: Det er rapportert at ingen av barnehagene i kommunen oppfyller pedagognormen (landsgjennomsnitt: 61,8 %). • Helse (217. plass) - <u>Innrapportering av nøkkeltall</u>: Flere nøkkeltall innenfor sektoren synes å mangle innrapportering fra kommunen. • Klima og natur (220. plass) - <u>Innrapportering av nøkkeltall</u>: To nøkkeltall innenfor sektoren synes å mangle innrapportering fra kommunen. • Saksbehandling byggesaker (18. plass) - <u>Saksbehandlingstid</u>: Nøkkeltallet «<i>Andel byggesøknader der kommunen har overskredet lovpålagt saksbehandling</i>» er oppgitt til null i Vestre Toten kommune. Er dette korrekt? • Vann, avløp og renovasjon (248. plass) - <u>Innrapportering av nøkkeltall</u>: Ett nøkkeltall innenfor sektoren synes å mangle innrapportering fra kommunen.
--	--

SAK NR. 47/2025

REVISJONSRAPPORT OM BEKYMRRINGSFULLT SKOLEFRAVÆR – EKSEMPEL FRA ØSTRE TOTEN

Fra behandlingen:

Omforent forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	1. Forvaltningsrevisjonsrapporten «Oppfølging av bekymringsfullt skolefravær i Østre Toten» tas til orientering. 2. Rapporten oversendes til kommunedirektøren/ grunnskolesjefen med oppfordring om å gå gjennom rapportens funn og anbefalinger med tanke på læring og forbedring i egen organisasjon. 3. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren/ grunnskolesjefen om en beskrivelse av kommunens systemer for å registrere elevfravær, om systemet er egnet til å identifisere bekymringsfullt skolefravær og hvordan skolene følger opp bekymringsfullt skolefravær. Kontrollutvalget ber også om en redegjørelse for hvordan skoleledelsen kontrollerer at systemer og rutiner på området fungerer i praksis ute i skolene. Kontrollutvalget ber om en skriftlig tilbakemelding i saken.
---------------------------	--

Fra behandlingen:

Aktuelle tema for gjennomføring av forundersøkelser ble drøftet.
Omforent forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Følgende tema prioriteres: • <i>Demensomsorgen i Vestre Toten</i> <u>Følges opp slik:</u> Innlandet Revisjon IKS bes om å gjennomføre en forundersøkelse rettet mot kommunens tilbud til personer med demens. Hensikten med forundersøkelsen er å komme med forslag til innfallsvinkler til en eventuell forvaltningsrevisjon på området. • <i>Klima, miljø og naturforvaltning</i> <u>Følges opp slik:</u> Innlandet Revisjon IKS bes om å gjennomføre en forundersøkelse rettet mot kommunens arbeid med klima, miljø og naturforvaltning. Hensikten med forundersøkelsen er å komme med forslag til innfallsvinkler til en eventuell forvaltningsrevisjon på området.
---------------------------	--

Fra behandlingen:

Sekretariatets forslag til budsjett ble gjennomgått:

Kto	Kontonavn	Beløp
10800	Fast godtgjørelse til folkevalgte	69 000
10801	Møtegodtgjørelse	33 000
10802	Tapt arbeidsfortjeneste	20 000
10990	Arbeidsgiveravgift	17 000
11001	Aviser, tidsskrifter, faglitteratur	13 000
11151	Beverting møter	7 000
11500	Kursutgifter	18 000
12700	Konsulent tjenester (sekretærtjenester)	308 000
13750	Kjøp fra egne IKS'er (Innlandet Revisjon IKS)	1 306 000
14290	Moms (utgift)	77 000
17290	Momskompensasjon (inntekt)	- 77 000
	Totalt (kontrollutvalg og revisjon)	1 791 000

Det ble gjort følgende endringer:

- **Kto. 11001 Aviser, tidsskrifter, faglitteratur**
 - Posten økes fra kr. 13 000 til kr. 28 000 (økning 15 000).
 - Begrunnelse: Abonnement på Kommunal Rapport til alle medlemmer av kontrollutvalget videreføres.
- **Kto. 11500 Kursutgifter**
 - Posten økes fra kr. 18 000 til kr. 45 000 (økning 27 000).
 - Begrunnelse: Alle faste medlemmer av kontrollutvalget tilbys å reise på Kontrollutvalgskonferansen 2026.

Endringene medførte økning i kontrollutvalgets budsjettramme fra kr. 1 791 000 til kr. 1 836 000. Justert budsjett ble enstemmig vedtatt som innstilling til kommunestyret.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET: Kontrollutvalgets budsjett for 2026 (ansvar 12000, tjeneste 1101/1102) fastsettes med en økonomisk ramme på kr. 1 836 000.
---------------------------	--

SAK NR. 50/2025

ÅRSMELDING 2024 FOR INNLANDET REVISJON IKS

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Årsmelding 2024 for Innlandet Revisjon IKS tas til orientering.
---------------------------	---

SAK NR. 51/2025

PROTOKOLL FRA KOMMUNESTYRETS MØTE 05.06.2025

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Protokoll fra kommunestyrets møte den 05.06.2025 tas til orientering.
---------------------------	---

SAK NR. 52/2025

PROTOKOLL FRA KOMMUNESTYRETS MØTE 19.06.2025

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Protokoll fra kommunestyrets møte den 19.06.2025 tas til orientering.
---------------------------	---

SAK NR. 53/2025

ÅPEN POST

Fra behandlingen:

Følgende saker ble tatt opp/drøftet:

1) Ekstra møte i kontrollutvalget:

Sekretær informerte om planlegging av ekstra møte i kontrollutvalget og avtale med kommunedirektøren om hans deltakelse.

2) Kontrollutvalgets møteplan og kommunedirektørens deltakelse i møter:

Kommunedirektøren er ofte ønsket som deltaker i kontrollutvalgets møter mht. orienteringer i enkeltsaker. Følgende ble drøftet:

- Behov for koordinering av kontrollutvalgets møteplan med kommunedirektøren.
- Kommunedirektørens bruk av stedfortreder i kontrollutvalgets møter.

3) Legetjenesten i Vestre Toten:

Silje Sandsengen (Ap) orienterte.

Møtet ble enstemmig lukket under behandlingen av pkt. 3 (Legetjenesten i Vestre Toten), jf. kommuneloven § 11-5 (2), jf. offentlighetsloven §13, jf. forvaltningsloven § 13.

Omforent forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	1. Ekstra møte i kontrollutvalget: Ekstra møte i kontrollutvalget fastsettes til fredag 03.10.2025 kl. 0830. 2. Kontrollutvalgets møteplan og kommunedirektørens deltakelse i møter: Ved utarbeidelse av kontrollutvalgets møteplan for 2026 bes sekretær om å koordinere denne med kommunedirektøren. Kommunedirektøren oppfordres til, i større grad, å delegere sin deltakelse i kontrollutvalgets møter dersom han selv ikke kan møte. 3. Legetjenesten i Vestre Toten: Informasjon gitt i møtet tas til orientering.
---------------------------	---

Raufoss, 1. september 2025. _____ Leif Petter Hansen leder	RETT UTSKRIFT: Raufoss, 1. september 2025. _____ Kjetil Solbrækken utvalgssekretær
--	---

TIL INFORMASJON / OPPFØLGING

<u>Møteplan 2025 – Kontrollutvalget:</u> • Mandag 10.02.2025 kl. 0900 • Mandag 24.03.2025 kl. 0900 • Mandag 28.04.2025 kl. 0900 • Mandag 02.06.2025 kl. 0900 • Mandag 01.09.2025 kl. 0900 • Mandag 20.10.2025 kl. 0900 • Mandag 08.12.2025 kl. 0900	<u>Bestilte oppdrag fra Innlandet Revisjon IKS (forvaltningsrevisjon mv):</u> • <i>Forundersøkelse: Demensomsorgen (KU-sak 48/2025)</i> • <i>Forundersøkelse: Klima, miljø og naturforvaltning (KU-sak 48/2025)</i> <u>Oppfølging av tidligere revisjonsrapporter:</u> • (ingen)
---	--

Vestre Toten kommune**STATUS FOR FASTLEGETJENESTEN**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.10.2025	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Bekymringsmelding førte til gransking – Statsforvalteren krever svar (artikkel OA 27.05.2025)
2. Notat: Status legetjenesten 25.04.2025 (delt ut i kontrollutvalgets møte den 28.04.2025)

Vedlagt:

Vedlegg 1

Vedlegg 2

FORSLAG TIL VEDTAK:

Kommunedirektørens orientering om status for fastlegetjenesten i Vestre Toten tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av vedtak i kontrollutvalgets møte den 2/6-25 (sak 44 Åpen post). Det ble i møtet henvist til brev fra Statsforvalteren der det bes om en redegjørelse, jf. også omtale av saken i OA den 27.05.2025 (se vedlegg 1). Kontrollutvalget fattet slikt vedtak:

Vedr. fastlegetjenesten og brev fra Statsforvalteren:

Kommunedirektøren bes om å orientere om status for denne saken i neste møte den 01.09.2025.

Etter avtalte ble oppfølging av saken utsatt til ekstra møte den 03.10.2025.

Sist kontrollutvalget fikk en oppdatering om fastlegetjenesten var i sitt møte den 28.04.2025. Oversikt over status som ble utdelt i dette møtet følger vedlagt saken (se vedlegg 2).

Bekymringsmelding førte til gransking – Statsforvalteren krever svar

KAMPANJE: Over 600 personer skrev under på underskriftskampanje. Nå vil Statsforvalteren i Innlandet undersøke saken videre. Foto: Jørgen Pedersen

27.05.25 18:46

Jørgen Pedersen

Statsforvalteren i Innlandet ber om redegjørelse for fastlegebråket i Vestre Toten.

Det kommer fram i et brev sendt ut til Toten-kommunen.

Vestre Toten kommune har i år behandlet et [varsel om ulovlig lange ventelister, mangelfulle rutiner, mangel på livsnødvendig utstyr, rot i journaler og mangel på vikarer for legesekretærer](#).

Tidligere i mai konkluderte kommunedirektør Bjørn Fauchald med at det ikke forelå noe brudd på disse punktene.

Nå vil Statsforvalteren undersøke saken videre. Toten Idag/OA har forsøkt å komme i kontakt med saksbehandler i saken, uten å lykkes.

Utredning

Kommunen selv undersøkte klagen, som ble behandlet som et internt varsel blant ansatte i kommunen.

Varselet sendt inn av to fastleger i kommunen omhandlet også en av lederne i kommunen. Det ble nedsatt en varslingsgruppe, men det var kommunedirektør Bjørn Fauchald som ledet behandlingen av varselet.

I ettertid har flere reagert på at kommunen selv behandlet varselet, i stedet for å involvere en uavhengig tredjepart.

Nå vil Statsforvalteren i Innlandet undersøke saken nærmere, gjennom først en redegjørelse fra kommunen.

Bakgrunnen for utredningen er bekymringsmelding fra en av Vestre Totens innbyggere, Anne-Grete Hagen.

Etter å ha fått kjennskap til forholdene beskrevet i varselet, [startet Anne-Grete Hagen en underskriftskampanje](#) til støtte for fastlegene. I varselet ble det krevd at fastlegene skulle overta den daglige driften av legekantorene.

VARSEL: Et av varslene kom fra en fastlege tilknyttet Sagatunet Legesenter på Raufoss. Foto: Jørgen Pedersen

Kan være ferdig

Kommunen har fått frist til 26. mai med å svare opp Statsforvalteren. I mellomtiden pågår det møter med den ene fastlegen bak varselet.

Fastlegen ved Sagatunet legekantor, Uy Bach, var en av personene bak varselet. Når konklusjonen fra kommunen kom, opplyste han til OA/Toten Idag at han ville vurdere sitt engasjement i kommunen.

I slutten av mai kom [søkerlisten til legestilling](#) ved legekantoret ved Vinstra i Nord-Fron. Tre søkere har søkt på stillingen, deriblant Bach.

Dette er samme legekantor hvor tidligere fastlege i Vestre Toten, Gabriel Svedenborg også dro til etter sitt vikariat i kommunen.

Fastlegesituasjonen i kommunen har tidligere vært [mye omtalt](#) da kommunen hadde store hull i fastlegeordningen. I dag er 14 av 16 fastlegehemler fylt opp med leger på en fast og forpliktende avtale med kommunen.

To av hjemlene er ivaretatt av vikarer.

Lange ventetider

Samtidig erkjenner kommunen at innbyggerne opplever lang ventetid på time hos fastlege. Kommuneoverlege Jens Mørch sa til OA/Toten Idag tidligere i mai at kommunens arbeid har vært til det bedre.

– Det er mye mer stabilt nå enn det har vært tidligere. Vi forsøker å legge til rette for en ny generasjon leger som først og fremst ønsker å være leger, uten kontoradministrasjon, sa han.

Statsforvalteren har tidligere [avdekket alvorlige feil og lovbrudd](#) i hjemmetjenestens medisinhåndtering i Vestre Toten.

Status legetjenesten 25.04.25

Det er pr i dag 16 fastlegehjemler i Vestre Toten, fordelt på 5 legekontorer.

- 14 av 16 fastlegehjemler er besatt av leger med en fast, forpliktende avtale med kommune.
- 2 av hjemlene er ivaretatt av vikarer (den ene hjemmelen er foreløpig midlertidig)

Raufoss kommunelegekontor

- Privat driftet legekantor med 4 fastleger og en LIS1 lege (tidligere kalt turnuslege)
- 1 fastlege drifter etter næringsdriftsmodellen
 - Beholder alle inntekter
 - Dekker selv utgifter til drift av kontor og hjelpepersonell
 - Legen får utbetalt basistilskudd fra kommunen.
- 3 fastleger har en 8.2- avtale med kommunen.
 - Legen beholder egne inntekter
 - Kommunen dekker utgifter til drift av kontor og hjelpepersonell
 - Kommunen beholder basistilskudd
- 1 fastlege er spesialist i allmennmedisin og 3 av fastlegene er under spesialisering og har avtale med kommunen om spesialiseringsutdanning.

Bøverbru Legekantor

- Privat driftet legekantor med 4 fastleger
- Alle legehjemlene ved kontoret er pr d.d. besatt av faste leger med en forpliktende avtale med kommunen
 - En av fastlegene slutter 01.05 grunnet overgang til kirurgi. Rekrutteringsprosess er i gang. Under rekrutteringsprosess ivaretas hjemmelen av en tidligere fastlege ved kontoret.
- Alle fastlegene har en forpliktende avtale med kommunen
- Alle legene er spesialister i allmennmedisin
- Kontoret driftes etter næringsdriftsmodellen
 - Beholder alle inntekter
 - Dekker selv utgifter til drift av kontor og hjelpepersonell
 - Legene får utbetalt basistilskudd fra kommunen.

Torvet Legekontor

- Privat driftet legekontor med 1 fastlege som har en fast, forpliktende avtale med kommunen
- Legen er spesialist i allmennmedisin
- Kontoret driftes etter næringsdriftsmodellen
 - Beholder alle inntekter
 - Dekker selv utgifter til drift av kontor og hjelpepersonell
 - Legene får utbetalt basistilskudd fra kommunen.

Sagatunet Legesenter

- Kommunalt driftet legekontor med 4 fastleger
- 3 av legehjemlene ved kontoret er pr d.d. besatt av faste leger med en forpliktende avtale med kommunen
- 1 ny legehjemmel ble opprettet 01.01.25.
 - Ny fastlege med fast forpliktende avtale starter den 05.05.25.
 - I perioden fra 01.01.- 05.05 har hjemmelen vært ivaretatt av en vikarlege.
- 3 av fastlegene er spesialister i allmennmedisin og 1 fastlege er under spesialisering og har avtale med kommunen om sitt spesialiseringsutdanning.
- Kontoret har 4 årsverk hjelpepersonell på 4 leger

Nysethvegen Legekontor

- Kommunalt driftet legekontor med 2 fastleger og en midlertidig fastlegeshjemmel som ivaretas av vikar
 - Midlertidig fastlegeshjemmel med ble opprettet fra 01.01.25
 - Begge de faste legene startet i desember 2024 og den midlertidige hjemmelen ble opprette for å avhjelpe de to nyansatte legene i oppstartfasen på nytt kontor og i ny kommune. Vikaren som betjener hjemmelen, er erfaren og godt kjent på kontoret.
- 1 fastlege er spesialist i allmennmedisin
- 1 fastlege
- ~~○ 3 av fastlegene er spesialister i allmennmedisin og 1 fastlege er under spesialisering og har avtale med kommunen om sitt spesialiseringsutdanning.~~
- Kontoret har 2 årsverk hjelpepersonell på 2 faste leger

Andre kommunale legestillinger

- Kommuneoverlege 60% stilling. Er besatt

- Stedfortreder for kommuneoverlege 2,3% stilling. Er besatt
- Sykehjemslege
 - 50 % stilling på Gimleområdet er besatt (og utvidet fra 40 til 50%) fra 01.01.25
 - 100 % stilling på helsehuset er ubesatt, men ivaretas av gode erfarne vikarer. Er utlyst og rekrutteringsprosess er i gang.
- Helsestasjonslege 20% stilling er besatt
 - Skifte av lege fra 1/5, men begge har fast avtale med kommunen
- Skolelege 11% stilling
 - Er ubesatt, men er i rekrutteringsprosess.
- Veileder for lege i spesialisering 20% + 8% er besatt
- Lege i kriseteam 2,67% er besatt

Vestre Toten kommune**OPPFØLGING AV HENVENDELSE VEDR. PLAN OG BYGGESAK**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.10.2025	Kjetil Solbrækken	Ja

Saksdokumenter:

1. Diverse brev og e-post i forbindelse med saken – 8 stk, mottatt i perioden 23.06.2025 – 08.09.2025.
2. Retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget i Vestre Toten kommune

Vedlagt:

Ja (unntatt offentlighet)

Nei

FORSLAG TIL VEDTAK:

Kommunedirektørens informasjon om oppfølging av saken det gjelder tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av vedtak i kontrollutvalgets møte den 02.06.2025 (sak 44, Åpen post).

Vedr. oppfølging av henvendelse vedr. plan og byggesak:

Kommunedirektøren bes om å orientere om status for denne saken i neste møte den 01.09.2025.

Etter avtale ble oppfølgingen av saken utsatt til kontrollutvalgets møte den 03.10.2025.

Henvendelsen gjelder samme sak som har vært drøftet ved flere anledninger i kontrollutvalget i perioden 2024-2025.

Vestre Toten kommune**KOMMUNENS ØKONOMISKE SITUASJON OG
UTVIKLING**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.10.2025	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Budsjett- og aktivitetsoppfølging - første tertial 2025
2. Lovlighetskontroll årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2025-2028 (brev fra Statsforvalteren 28.03.2025)
3. *Mål: 11 millioner i pluss. Prognose: 34 millioner i underskudd* (artikkel i OA 31.07.2025)

Vedlagt:

- Nei
Ja (vedlegg 1)
Ja (vedlegg 2)

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. **Kommunedirektørens orientering om status for kommunens økonomiske situasjon tas til orientering.**
2. **Statsforvalterens lovlighetskontroll av årsbudsjettet 2025 og økonomiplan 2025-2028 tas til orientering.**

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget har bedt om å bli holdt løpende orientert om den økonomiske situasjonen i kommunen. Kommunedirektøren er invitert til å orientere.

Nedenfor følger kommunedirektørens oppsummering til kommunestyret i deres møte den 05.06.2025, jf. kommunedirektørens saksfremlegg i k.sak 78/2025 (sak: Budsjett- og aktivitetsoppfølging - første tertial 2025).

Statsforvalterens brev etter gjennomført lovlighetskontroll med kommunens budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028 er vedlagt saken. Brevet ble fremlagt for kommunestyret i deres møte den 05.06.2025.

Budsjett- og aktivitetsoppfølging pr. 1. tertial 2025:

Kommunestyrets behandlet kommunedirektørens rapport for 1. tertial 2025 i deres møte den 05.06.2025. Kommunedirektøren beskriver den økonomiske situasjonen slik:

Driftsbudsjettet for 2025:

Rapporten for første tertial 2025 viser et stort negativt avvik i forhold til budsjett og at det vil bli svært vanskelig å klare å nå resultatmålet i driftsbudsjettet for 2025. Det er budsjettert med et driftsresultat på 0,8 % eller 11,2 millioner. Overskuddet er i budsjettet avsatt til inndekning av tidligere års merforbruk. Rapporten har en årsprognose med underskudd på 34 mill. kr og et samlet negativt avvik i forhold til budsjett på om lag 45 mill. kr.

Tjenesteområdene har en prognose på om lag 32 mill. i merforbruk for hele året. (Korrigert for avvikene på fellesområde 11 så er avviket på 21 mill. kr). Dette er alvorlig og krevende og det må jobbes målrettet for å komme ut med et vesentlig bedret resultat ved årets slutt. Kommunedirektøren har gitt tjenesteområdene tydelige oppdrag om gjennomføring av tiltak for å redusere utgiftene resten av året. Dette ble også gjort etter første tertial i 2024 og driften ble vesentlig bedret resten av året.

Resterende merforbruk er i all hovedsak knyttet til finans og et rentenivå som er relativt mye høyere enn den rentebanen som det ble budsjettert etter høsten 2024. Dette sammen med svekket likviditet, gjør at netto finansutgifter ligger an til å bli vesentlig høyere enn i budsjettet. Dette er også et område som det er vanskelig å korrigere inn i løpet av budsjettåret. Alternativet er vesentlige kutt i tjenestetilbudet, noe som anses som urealistisk når realiteten er at det kreves veldig stram styring og forsiktig budsjett disponering for å oppnå balanse i de ordinære driftsbudsjettene. Statsforvalteren i Innlandet har gjennomført lovlighetskontroll av Vestre Toten kommunestyres vedtak i sak 155/2024, Styringsdokument 2025, budsjett 2025 og økonomi- og handlingsplan 2025 – 2028. Vedtaket ble fattet i kommunestyremøtet den 19. desember 2024, og medførte innmelding i ROBEK på grunn av merforbruk som ikke blir dekket inn over to år, jf. Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) §28-1, bokstav c. Lovlighetskontrollen ble gjennomført i henhold til kommuneloven §27-1 andre ledd og §28-3, første ledd. Brevet er vedlagt. Det påpekes at det ikke er samsvar mellom de obligatoriske tabellene i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. (forskriften) §§5-4 til 5-6. Ad punkt 1 og 2 i Statsforvalterens vedtak anbefaler Statsforvalteren kommunedirektøren å legge frem korrekte tabeller, og orientere kommunestyret om de endringene som er gjort. Kommunestyret anbefales å fatte nytt vedtak, da tabell §5-4 er obligatorisk og viser kommunens disponering og bruk av inntektene fordelt på tjenesteområde. Korrigerte tabeller er vedlagt og kommunedirektøren innstiller på at kommunestyret vedtar disse.

Investeringsbudsjettet for 2025:

Investeringsbudsjettet inneholder rebudsjetterte midler fra 2024 og omdisponeringer mellom prosjekter. Det foreslås å rebudsjettere 60,273 millioner kroner fra 2024 til 2025. Alle prosjektene finansieres med lånemidler og noe tilskudd. De siste årene har vi ikke nødvendigvis foretatt suppleringslån for å fullfinansiere alle vedtatte investeringsprosjekter etter rebudsjettering. Dette fordi vi av erfaring vet at det blir forskyvninger tidsmessig i utførelsen av prosjektene eller noen få ganger at de rett og slett ikke gjennomføres. Fra 2024 til 2025 er det 23,05 millioner i ubrukte lånemidler. I henhold til opprinnelig investeringsbudsjett skal det lånes 68,57 millioner kroner til prosjekter vedtatt for 2025. Til sammen er det dermed 91,62 mill. kr tilgjengelig.

Behovet for å dekke alle kostnadene som er budsjettert inkludert rebudsjetteringen er derimot 150,408 millioner. Det blir neppe mulig å gjennomføre alt dette og vi kommer tilbake i neste tertialrapport med en vurdering av behovet for å ytterligere låneopptak.

Vurdering

Det er gjort store reduksjoner i budsjettet for 2025 på til sammen 50 mill. kr og det er kuttet om lag 150 mill. kr bare de siste tre årene I tillegg til årlig omstilling og innstramminger siden 2018. Utfordringene budsjettmessig er i stor grad skapt gjennom manglende kompensasjon for kostnadsveksten over flere år, noe som i betydelig grad har rammet lavinntektskommuner som Vestre toten kommune. Økte finanskostnader gjennom betydelig økt markedsrente har forverret situasjonen. Merforbruket i prognosen viser hvor presset budsjettsituasjonen er. Det er selvfølgelig en målsetting å bedre resultatet mest mulig ved årets slutt. Kommunedirektørens rapport og oppsummering har en prognose som tilsier at det med dagens rammevilkår, blir vanskelig å komme ut med årets regnskap i balanse. Det viser igjen hvor nødvendig det er å jobbe langsiktig med omstilling i virksomheten for å få bærekraftig drift. God styring, gjennomføring av tiltak for å redusere varslet merforbruk og en mer positiv utvikling i skatteinngangen økt kompensasjon for kostnadsvekst og en raskere og større rentenedgang en i de siste prognoser som vi baseres oss på kan bidra til å bedre årsresultatet.

Vår dato:

28.03.2025

Vår ref:

2025/1382

Deres dato:

Deres ref:

Vestre Toten kommune
Postboks 84
2831 RAUFOSS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Christen Ness, 48174351

Lovlighetskontroll årsbudsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028 - Vestre Toten kommune

Statsforvalteren i Innlandet har gjennomført lovlighetskontroll av Vestre Toten kommunestyres vedtak i sak 155/2024, Styringsdokument 2025, budsjett 2025 og økonomi- og handlingsplan 2025 – 2028. Vedtaket ble fattet i kommunestyremøtet den 19. desember 2024, og medførte innmelding i ROBEK på grunn av merforbruk som ikke blir dekket inn over to år, jf. Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) §28-1, bokstav c. Lovlighetskontrollen ble gjennomført i henhold til kommuneloven §27-1 andre ledd og §28-3, første ledd.

Statsforvalterens vedtak

Statsforvalteren opphever ikke kommunestyrets vedtak, men vil påpeke følgende:

1. Kommuneloven §14-4 tredje ledd, *Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige*. Statsforvalteren vurderer disse kravene til å være oppfylt, men er kritisk til realismen. De budsjetterte netto driftsresultatene i økonomiplanen er helt avhengig av økte rammetilskudd og skatteinntekter det enkelte år. Statsforvalteren mener et forsiktighetsprinsipp burde bli lagt til grunn i budsjett og økonomiplanen, og anbefaler kommunen å legge seg på KS sine anslag. Budsjett og økonomiplanen kan revideres, jf. kommuneloven §14-5 andre ledd, *Kommunestyret eller fylkestinget skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse*. En revidering bør gjennomføres og legges frem for kommunestyret til vedtak når revidert nasjonalbudsjett er kjent i mai.
2. Det er ikke samsvar mellom de obligatoriske tabellene i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. (forskriften) §§5-4 til 5-6. I tabell §5-5 er det avsatt 5 mill. kroner fra drift til finansiering av investeringer i 2025, uten at dette er angitt i tabellene etter §§5-4 og 5-6. Det er ikke ført bruk av eller avsetning til bundne fond i tabell §5-4, mens det er gjort i tabell §5-6.
3. Det er ikke samsvar mellom netto driftsresultat i tabellene §§5-4 og 5-6.

Ad punkt 1 og 2 anbefaler Statsforvalteren kommunedirektøren å legge frem korrekte tabeller, og orientere kommunestyret om de endringene som er gjort. Kommunestyret anbefales å fatte nytt vedtak, da tabell §5-4 er obligatorisk og viser kommunens disponering og bruk av inntektene fordelt på tjenesteområde.

Lovlighetskontrollen

Lovlighetskontrollen er gjennomført etter kommuneloven §27-1 andre ledd og §28-3, første ledd.

Myndigheten til å foreta lovlighetskontroll av kommunale vedtak er delegert til Statsforvalteren. Ordningen med lovlighetskontroll er begrunnet i hensynet til økt rettssikkerhet, å fremme tillit til forvaltningen, samt å sikre faglig kvalitet på forvaltningens avgjørelser.

Ved en lovlighetskontroll skal Statsforvalteren ta stilling til om vedtaket:

- a) Har et lovlig innhold (materiell kompetanse)
- b) Er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak (personell kompetanse)
- c) Har blitt til på lovlig måte (prosessuell kompetanse).

I forhold til bokstavene b og c finner ikke Statsforvalteren noen formelle feil, vedtaket er fattet av kommunestyret innen den frist som er satt av departementet, og dokumentet har blitt til på lovlig måte. Vi vil i vår gjennomgang ha fokus på om vedtaket har lovlig innhold. Det er i vår gjennomgang lagt vekt på realismen i budsjettet jf. Kommunelovens § 14-4 *Økonomiplan og årsbudsjett* og §14-5 *Årsbudsjettets bindende virkning. Budsjettstyring* og Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. (forskriften) etter §§5-4 til 5-6.

Budsjett og økonomiplanen til Vestre Toten

Dokumentet synliggjør en utfordrende økonomisk situasjon, som vil kreve mye av både kommunestyret og organisasjonen. Kommunelovens krav om realisme innebærer at det må gjøres en vurdering av sentrale premisser for utarbeidelse av økonomiplanen og årsbudsjettet, eksempelvis skatteinngang, rammetilskudd, utviklingen i innbyggertall, priser og renter, for å unngå at inntekter overvurderes og utgifter undervurderes. I forarbeidene til kommuneloven utdyper departementet hva som ligger i kravet om at budsjettet skal være realistisk:

«Dette gjelder både ved fastsettelse og gjennom budsjettåret. At budsjettet skal være realistisk innebærer at de enkelte bevilgninger og de inntektsrammer budsjettet bygger på, skal være ført opp ut fra hva som kan påregnes. En rekke av de inntekter som innarbeides i budsjettet og de bevilgninger som er ført opp, vil være anslag for året. Det er et krav at både anslag over inntekter og utgifter er realistiske. Dersom det viser seg nødvendig å ta opp et likviditetslån, innebærer kravet om realisme at renter på lånet må innarbeides i budsjettet. Det er av stor betydning at det er sammenheng mellom de forutsetninger som ligger til grunn mellom inntekter og utgifter. Det må for eksempel være konsistens mellom anslag for skatteinntekter og lønnsutgifter i budsjettet.»

Kravet om realisme er videre utdypet av departementet i en uttalelse gjengitt i tolkningsrundskriv H19/05. I realismevurderingen har vi et helhetlig blikk på den økonomiske situasjonen og kommunens budsjett. Alle budsjettvedtak vil være beheftet med noen grad av usikkerhet. Det blir dermed en skjønnspreget vurdering av om elementer i budsjettet i sum gjør budsjettet urealistisk.

Vestre Toten kommunestyre har vedtatt budsjett 2025 og økonomiplanen 2025-2028 i balanse, det er fullstendig og oversiktlig, jf. kommuneloven §14-4 tredje ledd. Realismen i budsjettet vil vi komme tilbake til under omtalen av inntektssiden. Kommuneloven §14-4 første ledd sier: *Økonomiplanen skal*

viser hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp. Budsjettet gir en oversiktlig fremstilling av kommunens planer og hvordan økonomiplanen utgjør handlingsdelen til disse. Kommunen jobber med tiltak for å få budsjettet i balanse, der mulighetene for det enkelte tjenesteområde er godt beskrevet i budsjettokumentet.

Vurdering av realismen i budsjett 2025 og økonomi- og handlingsplan 2025-2028

Kommunedirektøren legger til grunn en lønnsvekst på 4,6% og en prisvekst på 3%. Dette er i tråd med SSB og regjeringens anslag for 2025. Videre er det forutsatt en flytende rente på 4% i 2024, som er i tråd med Norges Banks rentebane av september 2024. Budsjettet er stramt, og det tas noe risiko i 2025 budsjettet ifølge kommunedirektøren.

Vurderingen av realismen er gjort etter en gjennomgang av kommunestyrets vedtatte budsjett 2025 og økonomi- og handlingsplan 2025-2028. Driftsbudsjettet er gjennomgått med hensyn til å vurdere kostnads- og inntektssiden. Investeringsbudsjettet og låneopptak vurderes ut fra utvikling i netto lånegjeld, og virkning på finanskostnadene.

Driftskostnadene

I budsjettet er det lagt inn innsparingskrav på tjenesteområdene med til sammen 40 mill. kroner. Det er 8 mill. kroner lavere enn målet for å få et overskudd på 17,25 mill. kroner i 2025, slik det fremkommer av kommunedirektørens innledning. I ettertid ser det ut til at dette har endret seg, jf. forskjellene i forskriften tabell §5-4 på sidene 6 og 43, der tabellen på s. 6 inngår i vedtaket til kommunestyret med et netto driftsresultat på 11,2 mill. kr i overskudd. Tabellen på s. 43 viser 17,25 mill. kr i overskudd. Tabell §5-6 viser et tredje netto driftsresultat på 8,529 mill. kr i 2025. Denne er også vedtatt av kommunestyret. Hvilket av de tre netto driftsresultatene som er gjeldende, og hvordan disponerte midler er besluttet brukt, kommer dermed ikke frem. Kommuneloven §14-5 *Årsbudsjettets bindende virkning. Budsjettstyring*, fastslår i første ledd første punktum at årsbudsjettet er bindende for kommunestyret og underordnet organ. Årsbudsjettet skal angi bindende rammer for årets tilgang på midler og disponering av midlene. Når nettodriftsresultatene ikke samsvarer mellom tabellene §§5-4 og 5-6, som vil bli omtalt nærmere under, innebærer det usikkerhet om hvordan midlene skal disponeres. Kommunestyret har etter vår oppfatning fattet et vedtak som ikke gir en bindende virkning, så lenge disponeringen av midler viser forskjellige netto driftsresultater.

Ut over det viser budsjett og økonomiplanen på en oversiktlig og god måte de innsparinger som det enkelte tjenesteområde skal gjennomføre. Innsparingene for 2025, s. 22 – 24 gir god oversikt over innsparingskravene til det enkelte tjenesteområde. Senere i dokumentet vurderes innsparingene under gjennomgangen av hvert enkelt tjenesteområde. Her beskrives det enkelte tiltak godt. Flere tjenesteområder har lagt til grunn en kostnadsvekst som overstiger lønns- og prisstigningen for 2025. Det bidrar til en kostnadsvekst som må dekkes inn gjennom økte inntekter.

Driftsinntekter

Tatt i betraktning kommunens budsjett for 2024 og 2. tertial regnskapsrapport, var inntektssvikten en sentral begrunnelse fra kommunedirektøren for prognosen om merforbruk. I den vedtatte budsjett og økonomiplanen 2025-2028 er det lagt inn høyere inntekter fra rammetilskudd og skatteinngang enn det KS har beregnet.

I forhold til KS sin beregning av rammetilskudd og skatteinngang, har Vestre Toten kommune budsjettert 12, 27 og 42 mill. kroner høyere for henholdsvis årene 2026, 2027 og 2028 enn det KS legger til grunn. Dette utgjør en vesentlig del av netto driftsresultatene disse årene, og er en kritisk forutsetning for å oppnå netto driftsresultater på 2,5% som angitt i økonomiplanen.

Kommunedirektøren legger befolkningsvekst, økt skatteinntang og en generell inntektsøkning til grunn for veksten i de frie inntektene. Befolkningsutviklingen i 2024 viser imidlertid en nedgang, og det blir et spørsmål om hvor realistiske disse forutsetningene er. I tillegg ligger det en forventning om at Stortinget skal øke kommunenes frie inntekter utover det som ligger i statsbudsjettet.

Overvurdering av inntekspotensialet på denne måten kan bidra til redusert nedbetaling av tidligere udekket merforbruk. Kommunedirektøren påpeker i sin innledning skattesvikt som en risikofaktor. Denne usikkerheten burde etter vårt syn blitt tatt hensyn til i budsjettet.

Ut fra tidligere budsjetter og økonomiplaner ser vi hvordan kommunen over de to siste årene har overvurdert veksten i de frie inntektene. Når denne veksten uteble, har det synliggjort de økonomiske utfordringene kommunen har med å tilpasse drifts- og finanskostnadene til inntektsnivået. Kommunen burde etter vårt syn vurdert anslagene på de frie inntektene ut fra et forsiktighetsprinsipp, som i større grad ville synliggjort de økonomiske utfordringene kommunen har. Slik budsjett og økonomiplanen nå fremstår, skaper den store forventninger til de økonomiske resultatene fremover.

Lånegjeld

Kommunen har svært høy lånegjeld, der netto lånegjeld og netto renteeksponert lånegjeld utgjør henholdsvis 136,6% og 110,7% av brutto driftsinntekter per 31.12.2023. Statsforvalteren vurderer netto lånegjeld over 95 prosent som høyt. Det har vært en stor økning i netto lånegjeld i kommunesektoren generelt over mange år, og Vestre Toten ligger høyere enn både lands- og fylkesgjennomsnittet.

Den renteeksponerte gjelda medfører høye avdrag og rentekostnader for kommunen. I 2023 utgjorde finanskostnadene 7,6% av brutto driftsinntekter. En stor andel av kommunens frie inntekter må dermed brukes til å dekke disse. Dette legger ytterligere press på innsparinger på driften, da de frie inntektene ikke dekker kommunenes finanskostnader.

I årsbudsjettet er Norges Banks renteprognose fra september 2024 lagt til grunn for beregning av renteutgiftene i budsjettåret. Flytende rente ble der beregnet til 4% i 2025. Rentebanen av 19.12.2025 viser at styringsrenten ikke reduseres til det nivået før 1. juli. Videre viser prognosen flere rentenedsettelse frem til og med 2027.

Usikkerheten rundt renteutviklingen burde etter vårt syn i større grad bli synliggjort i budsjettokumentet. Her kunne kommunedirektøren lagt frem en stresstest av forskjellige rentescenarier, som synliggjør risikoen dersom rentebanen ikke blir som Norges Bank la til grunn i september. En konsekvens av en renteutsettelse er ytterligere innsparinger på driften for å oppnå budsjetterte netto driftsresultater.

I budsjett og økonomiplanen er det lagt inn en svak økning i renteutgiftene fra 2024 til 2025, deretter holdes de fast på 2025 nivå ut planperioden, tabell §5-6. Dette avviker fra tabell §5-4 som viser en nedgang i rentekostnadene fra 2024 til 2026 og deretter en økning. Her burde det ligget en forklaring til avviket, da det ser ut til at rentekostnadene er fordelt på det enkelte tjenestoområde i tabell §5-4.

Investeringsbudsjettet legger opp til lave låneopptak i 2025 og 2026, mens de i 2027 og 2028 øker kraftig på grunn av nytt sykehjem. Finanskostnadene forventes ikke å øke før i 2029, når sykehjemmet er ferdigstilt.

Etter innmeldingen av Vestre Toten kommune i ROBEK skal Statsforvalteren hvert år godkjenne låneopptakene til kommunen inneværende budsjettår. Vi vil være restriktive med å godkjenne låneopptak som ikke er lån til videre utlån (startlån) eller lån til investeringer som kan bidra til reduserte utgifter fremover. Anbefalingen for kommuner med svak økonomi er å redusere lånegjelda dersom den er høy, og ikke ta opp lån som overstiger avdragene gjeldende budsjettår. Vedtatt låneopptak i 2025 er i tråd med anbefalingen, og ble godkjent av Statsforvalteren i eget brev av 21.2.2025.

Statsforvalteren vurderer at fremtidige låneopptak i økonomiplanen for Vestre Toten kommune må begrenses til strengt nødvendige tiltak. Planlagte investeringer i økonomiplanen bør bidra til å redusere driftsutgiftene på lengre sikt. Videre godkjenning av låneopptak betinger at det synliggjøres hvilken innsparing planlagte investeringer er ment å gi, og finansieringen av disse.

Feil i tabeller forskriftens §5-4 til 5-6

I vedtaket til Vestre Toten kommunestyre i sak 155/2024, Styringsdokument 2025, fremkommer ikke tabellene §5-4 og §5-6 i forskriften som en del av dette, mens det i styringsdokumentet er fremstilt som om de to tabellene ble vedtatt av kommunestyret. Vi har i det videre forholdt oss til protokollen og vedtaket der. Det innebærer at de feil og mangler som blir påpekt i tabellene skal rettes, og fremlegges for kommunestyret til orientering.

Feilen ligger i overføring fra drift til investeringer. I tabell forskriftens §5-5 er det på rad 20 *Overføring fra drift*, ført 5 mill. kroner i 2025. Dette fremkommer ikke i tabellene §5-4 rad 18 eller i §5-6 rad 25 som det etter forskriften skal gjøre. En overføring fra drift til investering vil kunne påvirke inndekning av tidligere års merforbruk, som da vil reduseres med 5 mill. kroner. Dersom beløpet skal dekkes ved bruk av bundne fond, må det komme frem av rad 20 i §5-4 og rad 22 i §5-6.

Videre er det ikke samsvar mellom netto driftsresultat i de to tabellene, forskriftens §5-4 og §5-6, for noen av årene i økonomiplanen. I veileder til budsjett- og regnskapsforskriften står det at netto driftsresultat i de to tabellene skal være like. Tabellene må derfor korrigeres slik at det blir samsvar mellom netto driftsresultatene. Brutto driftsresultatene er også forskjellige i de to tabellene, men dette kan variere da renter og avdrag kan budsjetteres på de enkelte budsjettområdene hvis det anses som hensiktsmessig. Det forklarer forskjellen mellom de to tabellenes brutto driftsresultat.

I tabell §5-4 fremkommer ikke avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond, mens det gjøres i §5-6. Her skal det være samsvar mellom de to tabellene. Disponering eller inndekning av netto driftsresultat skal komme frem begge steder.

Det er heller ikke samsvar mellom to versjoner av tabell §5-4, på sidene 6 og 43. I disse to tabellene er netto driftsresultat henholdsvis -11,2 mill. kr og -17,3 mill. kr. Tabellen på side 43 har heller ikke bruk og/eller avsetninger til bundne fond. Dersom begge tabellene skal inngå i styringsdokumentet må de være like.

Forholdene som er nevnt over må korrigeres og fremleggelse for kommunestyret til orientering.

Statsforvalterens oppsummering

I vår gjennomgang av budsjettet er det ikke avdekket feil eller mangler som gir grunnlag for å oppheve vedtaket. Vi vil likevel påpeke enkelte momenter som bør vurderes ved revideringen av budsjettet. Kommunestyrets plikt til å vedta årsbudsjett og økonomiplan er gitt i kommuneloven §14-2. *Kommunestyrets og fylkestingets plikter*, bokstav a. I henhold til kommuneloven §14-4. *Økonomiplanen og årsbudsjettet*, skal budsjettet vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger, settes opp i balanse og være realistisk. Vi finner at disse kravene for en stor del er oppfylt, men har

påpekt enkelte forhold rundt realismekravet, og avviket mellom obligatoriske oppstillinger av drifts- og investeringsbudsjettet, forskriften §§5-4 og 5-6.

Det å snu store underskudd til overskudd er krevende, noe kommunen er godt kjent med. Kommunen skal i løpet av ett år oppnå et moderat overskudd og deretter netto driftsresultater på 2,5%. De gode resultatene skal oppnås gjennom omstillinger innen tjenesteområdene, og økte inntekter. Vi oppfatter driftskostnadene som realistiske, mens finanskostnadene er utsatt for en betydelig risiko med tanke på renteutviklingen. Inntektssiden mener vi er basert på usikre forutsetninger som økt rammetilskudd og skatteinngang som avviker fra KS sin beregning, og en forventning om økte bevilgninger fra Stortinget. Her burde kommunen etter vårt syn lagt forsiktighetsprinsippet til grunn, og lagt seg på KS sine beregninger for rammetilskudd og skatteinngang. Det ville synliggjort de utfordringene dagens inntektssystem skaper.

Kommunens store lånegjeld, og dermed renteutgifter og avdrag, har bidratt sterkt til den nåværende økonomiske situasjonen. I årsbudsjett og økonomiplan er det lagt inn en forventning om flere rentenedsettelse i 2025, basert på Norges Banks renteprognose. Det vises til at en nedgang på 0,5 prosentpoeng vil bidra med 8 mill. kroner i reduserte rentekostnader i løpet av et år. Utsettes rentenedsettelsen vil det påføre kommunen tilsvarende kostnader. Konsekvensen av dette burde blitt drøftet, gjerne gjennom en stresstest, da en utsettelse vil legge ytterligere press på innsparinger i tjenestenivået.

Konklusjon

Statsforvalteren opphever ikke kommunestyrets vedtak om årsbudsjett og økonomiplan, men vi er i tvil om realismen til budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028.

Kostnadssiden vurderes å være realistisk, med unntak av renteforutsetningene. Disse vurderes som sårbare, da renteutviklingen er svært usikker.

Inntektene vurderer vi til å være overvurdert. Kommunen må følge inntektsutviklingen nøye gjennom året. Ved fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett i mai vil eventuelle endringer i kommunenes rammetilskudd bli kjent. Kommunens revisorgodkjente regnskap for 2024 vil på det tidspunktet også være klart. Statsforvalteren forventer at kommunen da foretar en vurdering av de forholdene som er nevnt over, og reviderer budsjettet for 2025.

Det er funnet feil i budsjettoppstillingene etter forskriften §§5-4 til 5-6. Disse feilene må rettes opp, og tabellene skal fremlegges til orientering i kommunestyret.

Med hilsen

Anne Kathrine Fossum (e.f.)
kommunal- og samordningsdirektør

Christen Ness
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mål: 11 millioner i pluss. Prognose: 34 millioner i underskudd

ELEVSTALL: Rapporten om elevtallsutvikling viser at antallet grunnskoleelever i dag er 250 lavere enn for 25 år siden. Nå tilsier SSB-framskrivningene at om fem år vil tallet være 140 elever lavere enn i år. Foto: Jørgen Pedersen

31.07.25 15:12

Vestre Toten kommune har en del å ta tak i når ferien er over. Økonomirapporten for årets fire første måneder tilsier at det neppe er dette året heller pilene vil snu. Målet om 11,2 millioner kroner i overskudd ser helt urealistisk ut for ROBEK-kommunen, og årsprognosen antyder 34 millioner i underskudd, dersom man ikke kommer opp med innsparingstiltak raskt.

Hovedproblemet er driften i seg selv, som [framskrives å bruke 32 millioner mer enn budsjettert](#) på å levere tjenestene i vedtatt form. Budsjettet for året er allerede kuttet med 50 millioner kroner, og driftsnivået totalt sett er tatt ned med 150 millioner gjennom de tre siste, magre åra.

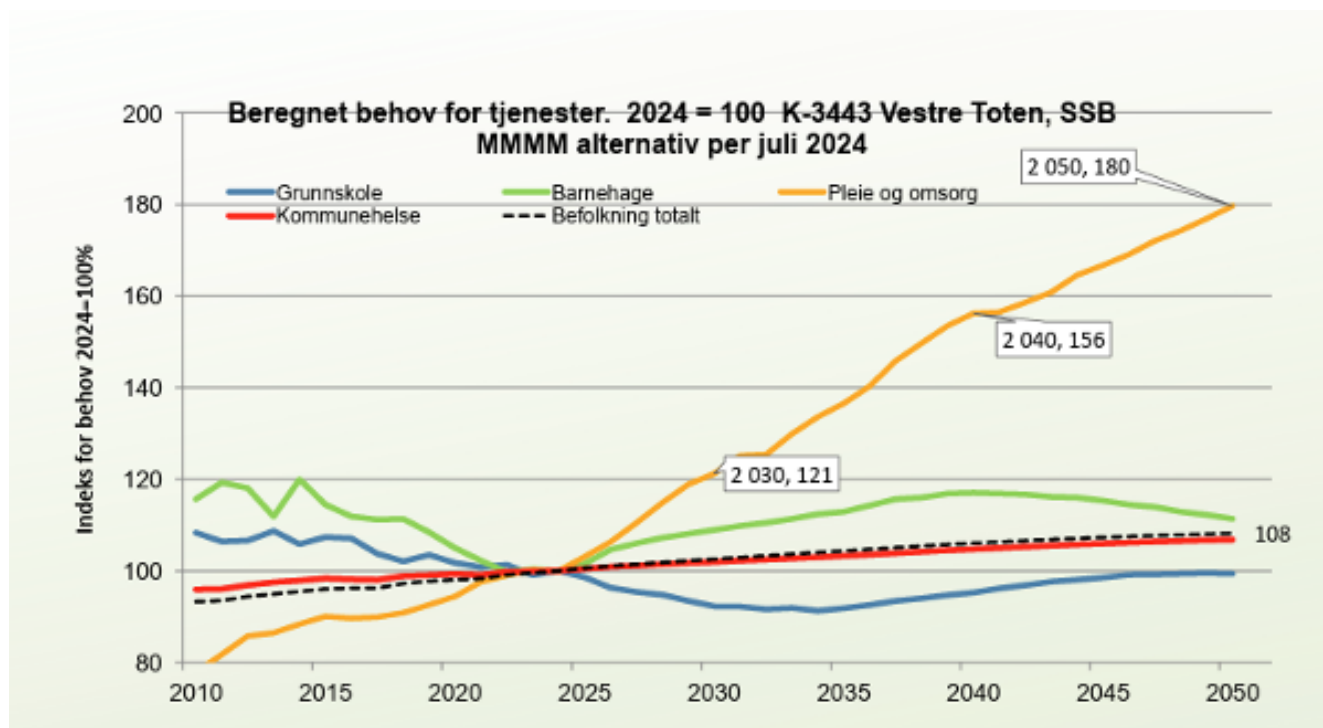
Dette er bakteppet politikerne må ha med seg i alle saker og vurderinger framover. Også når det gjelder skolestrukturen i kommunen. [Rapporten om elevtallsutviklingen](#) viser at antallet grunnskoleelever i

dag er 250 lavere enn for 25 år siden. Elevtallet i perioden har ligget lavere enn SSBs prognoser, selv om kommunen i flere år har sett en fin økning i det totale folketallet.

Nå tilsier de samme SSB-framskrivningene at elevtallet allerede om fem år vil være 140 elever lavere enn i år. Rapporten konstaterer at man i en slik situasjon kun vil klare å utnytte litt over halvparten av tilgjengelig kapasitet ved de fem barneskolene.

Samtidig sier KOSTRA-tallene at Vestre Toten i dag har en dyrere skoledrift per elev enn landsgjennomsnittet, blant annet på grunn av små klasser, og mye spesialundervisning – som man ser binder opp en bekymringsverdig stor andel av ressursene på skolene.

«Dersom kommunen, innenfor økonomiplanens stramme rammer, vil ha mål om å ha en god grunnskole for elevene i hele kommunen, må det politiske nivået sterkt vurdere å be administrasjonen se på nødvendige prosesser i forhold til barneskolene sin skolestruktur», [var kommunedirektørens anbefaling i styringsdokumentet for året](#).

ENDRING: Utfordringsbildet i Vestre Toten er her tydeliggjort i en graf. Foto: Vestre Toten kommune

Ap-lederen i kommunen forskutterer imidlertid en utredning av mulige alternativer, og sier: «[Realiteten er at det er lite å hente på en strukturell endring](#).» Ap gikk til valg på å beholde skolestrukturen som i dag, og sier de ikke kommer til å la omstendighetene endre på det, selv om administrasjonen mener det er «eneste mulighet om det skal være realistisk å prøve å imøtekomme kuttene vi står ovenfor i økonomiplanen for 2025-2028».

Spørsmålet er da hva de umiddelbare og langsiktige alternativene er i en kommune som har stått i løpende omstilling nå i ei årrekke. Så vel osthøvel, som pinsett og lupe har for lengst vært i bruk for å finne måter å tilpasse driften til inntektene, og reservene er brukt opp. Det er lite som tyder på at situasjonen vil gå over av seg selv, eller at staten plutselig skal overøse kommunene med flere titalls millioner ekstra.

Men for ROBEK-kommunen Vestre Toten er det ikke et alternativ å fortsette bruke penger man ikke har.

Vestre Toten kommune**NAV VESTRE TOTEN / SOSIALE TJENESTER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.10.2025	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Utdrag fra Kommunebarometeret 2025 – sektor Sosiale tjenester

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

(vedtak utformes i møtet)

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av kontrollutvalgets vedtak i møte den 10.02.2025 i f.m. sak om oppfølging av kontrollutvalgets plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027. Kontrollutvalget fattet slikt vedtak i saken:

Kommunedirektøren/NAV-leder inviteres til å presentere NAV Vestre Toten med vekt på de kommunale tjenestene. I tillegg til en generell presentasjon (organisering, bemanning, tjenester, økonomi mv), bes det særskilt om orientering innenfor følgende tema/områder:

Overordnet styring og kontroll:

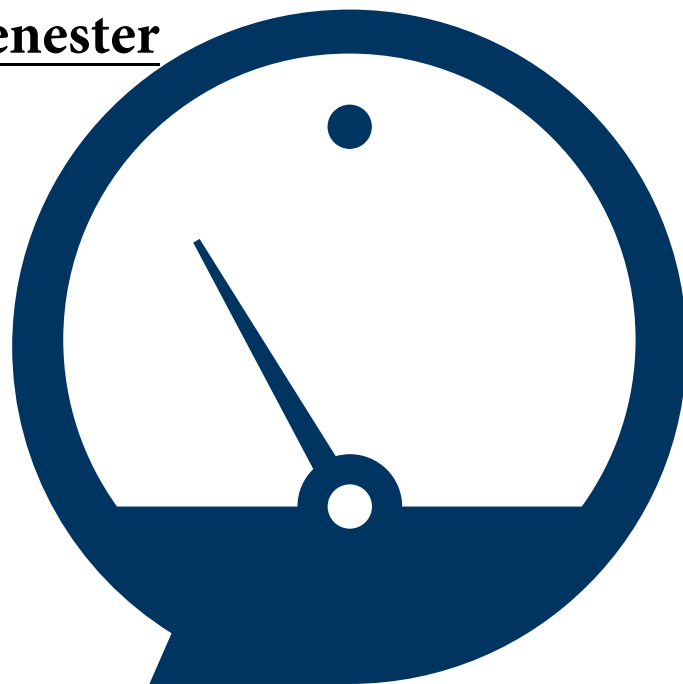
- *Internkontroll med vekt på bruk av kvalitetssystemet Compilo.*
- *Sykefraværstatistikk og sykefraværarbeidet innenfor tjenesteområdet.*
- *Økonomistyring.*
- *Risikovurderinger (Hva kan gå galt?, risiko for lovbrudd etc.)*

Tjenesten:

- *Samspillet mellom statlig og kommunal del av NAV Vestre Toten – to styringslinjer.*
- *Overordnede mål og strategiske områder – sosiale tjenester.*

- *Statistikk – stønadslengde og stønadsomfang (sammenligning med andre kommuner)*
- *Sikkerhetsarbeidet i NAV (sikring mot vold og trusler).*
- *Oppfølging av unge på sosialhjelp.*
- *Skjønnsvurderinger og likebehandling i saksbehandlingen.*
- *Hvordan arbeides det med «barnefattigdom»?*
- *Hvordan barns behov ivaretas når familien søker økonomisk stønad*

Kontrollutvalget gjennomgikk Kommunebarometeret for 2025 i sitt møte den 01.09.2025, herunder «sektor for Sosiale tjenester». For denne sektoren ble Vestre Toten rangert som nr. 68 av 357 kommuner. Utdrag fra Kommunebarometeret for 2025, sektor Sosiale tjenester, følger vedlagt saken (se vedlegg 1).

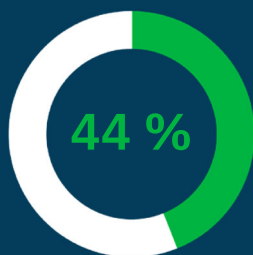
Kommune- barometeret

ENDELIG UTGAVE | Oppdatert 14. august 2025

3443 Vestre Toten

163. plass | 34 Innlandet

ANNONSE

Over 2 av 5 kommuner låner grønt

Se hva som skal til for at din kommune kan
få grønt lån med lavere rente på kbn.com/gronn

KBN

Per 31.12.2024

Sosialtjeneste

- Vestre Toten kommer på **68. plass** i denne sektoren i siste versjon av Kommunebarometeret for 2025
- Sosialtjeneste utgjør **7,5%** av den totale vekten i barometeret
- Sektoren inneholder **11 nøkkeltall**

Stønadslengde for eldre mottakere, andel som er på stønad i over seks måneder og ti måneder, andelen som har sosialhjelp som hovedinntekt, andelen mottakere av kvalifiseringsstønad og årsverk til økonomisk rådgivning har alle en vekt på 10 prosent av sektoren.

Resten av nøkkeltallene har en vekt på mindre enn 10 prosent hver.

SSB er datakilde for alle nøkkeltallene i denne sektoren.

I Vestre Toten går unge mottakere gjennomsnittlig på sosialhjelp i 3,4 måneder.

I barometeret regnes kort stønadstid som bra. Det må være positivt at sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent.

For de over 25 år i kommunen er stønadstiden 17,2 måneder.

Når vi korrigerer for behovet, mottar 4,22 prosent av innbyggerne over 25 år i Vestre Toten sosialhjelp. Tendensen for Kommune-Norge er 4,77 prosent.

33,81 prosent av dem som går på sosialhjelp i Norge, mottar støtte i mer enn 6 måneder, og 17,05 prosent får stønad i mer enn 10 måneder.

28,63 prosent av dem som går på sosialstønad i Vestre Toten mottar den i minst 6 måneder.

Sosialstønad gis i over 10 måneder til 12,1 prosent av dem som mottar støtte.

Nasjonalt har 15,32 prosent av de med sosialhjelp dette som hovedinntekt.

Andelen mottakere i kommunen som har sosialhjelp som hovedinntekt er 14,52 prosent. I barometeret er lav verdi positivt.

I Vestre Toten ble 75 prosent av søknadene om kommunal bolig innvilget i fjor.

På landsbasis ble 77,53 prosent av søknadene om kommunal bolig innfridd i fjor. Andelen har vært ganske stabil de siste ti årene.

Individuell plan er fortsatt relativt lite brukt i sosialtjenesten. Målt mot hvor mange som går lenge på sosialhjelp, er det nasjonalt bare 15,13 prosent som har en slik plan. I Vestre Toten har 3,52 prosent en slik plan.

Vestre Toten kom på **68. plass** innen denne sektoren.

Ti beste innen sosialtjeneste

Plass	Kommune		Poengsum
1	1867	Bø	0,395
2	1580	Haram	0,358
3	3438	Sør-Fron	0,332
4	4602	Kinn	0,325
5	4648	Bremanger	0,324
5	5522	Salangen	0,324
7	4225	Lyngdal	0,323
8	1866	Hadsel	0,315
8	5542	Skjervøy	0,315
10	4614	Stord	0,314

Rangering

	2020	2021	2022	2023	2024
SOS01 Snitt stønadslengde i antall måneder for mottakere av sosialhjelp, 18-24 år	247	155	154	185	111
SOS02 Snitt stønadslengde i antall måneder for mottakere av sosialhjelp, 25-66 år	147	80	134	148	140
SOS03 Andel 18-24 på sosialhjelp, korrigert	256	237	267	238	249
SOS04 Andel 25-67 på sosialhjelp, korrigert ⁸			145	130	112
SOS05 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer	175	116	111	163	111
SOS06 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 10 måneder eller mer	125	90	77	121	92
SOS07 Andel av mottakerne som har arbeidsinntekt som hovedinntektskilde	254	291	184	165	147
SOS08 Mottakere av kvalifiseringsstønad, andel av dem som går over 6 mnd på sosialhjelp	68	48	70	83	69
SOS09 Årsverk til økonomisk rådgivning per 1000 langtidsmottakere av stønad	163	153	144	128	117
SOS10 Andel søknader om kommunal bolig som blir innvilget	143	155	211	158	213
SOS11 Mottakere med individuell plan, målt mot mottakere som går mer enn 6 måneder på stønad	108	94	71	60	72

⁸Som følge av nye aldersintervaller fra SSB i overgangen fra gammel tabell (13138) til ny tabell (13995), er alderskohorten for SOS04 utvidet fra 25-66 til 25-67. Av den grunn mangler noe historikk for dette nøkkeltallet.

Karakter

	2020	2021	2022	2023	2024
SOS01 Snitt stønadslengde i antall måneder for mottakere av sosialhjelp, 18-24 år	2.56	3.45	3.67	3.25	4.05
SOS02 Snitt stønadslengde i antall måneder for mottakere av sosialhjelp, 25-66 år	3.7	4.59	4.06	3.8	3.99
SOS03 Andel 18-24 på sosialhjelp, korrigert	2.4	2.73	1.84	2.8	2.55
SOS04 Andel 25-67 på sosialhjelp, korrigert ⁹			3.88	4.1	4.17
SOS05 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer	3.29	4.29	4.32	3.57	4.26
SOS06 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 10 måneder eller mer	4.06	4.73	4.92	4.21	4.72
SOS07 Andel av mottakerne som har arbeidsinntekt som hovedinntektskilde	1.87	1.32	2.63	3.36	3.21
SOS08 Mottakere av kvalifiseringsstønad, andel av dem som går over 6 mnd på sosialhjelp	3.99	4.39	3.98	3.92	3.58
SOS09 Årsverk til økonomisk rådgivning per 1000 langtidsmottakere av stønad	2.24	1.97	2.15	2.54	2.12
SOS10 Andel søknader om kommunal bolig som blir innvilget	4.34	3.9	3.1	3.89	3.37
SOS11 Mottakere med individuell plan, målt mot mottakere som går mer enn 6 måneder på stønad	1.99	2.12	1.62	1.69	1.32

⁹Som følge av nye aldersintervaller fra SSB i overgangen fra gammel tabell (13138) til ny tabell (13995), er alderskohorten for SOS04 utvidet fra 25-66 til 25-67. Av den grunn mangler noe historikk for dette nøkkeltallet.

Nøkkeltall

	2020	2021	2022	2023	2024
SOS01 Snitt stønadslengde i antall måneder for mottakere av sosialhjelp, 18-24 år	4.6	3.8 ↓	3.6 ↓	4 ↑	3.4 ↓
Vekt i sektor: 15%, vekt totalt: 1.1% Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi →	3.82	3.76	3.75	3.83	3.88
SOS02 Snitt stønadslengde i antall måneder for mottakere av sosialhjelp, 25-66 år	4.3	3.7 ↓	14.8 ↑	16.5 ↑	17.2 ↑
Vekt i sektor: 10%, vekt totalt: 0.8% Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi →	4.44	4.39	16.14	17.2	18.34
SOS03 Andel 18-24 på sosialhjelp, korrigert	8.4	7.04 ↓	8.76 ↑	8.2 ↓	9.04 ↑
Vekt i sektor: 10%, vekt totalt: 0.8% Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi →	6.37	5.82	6	6.87	7.13
SOS04 Andel 25-67 på sosialhjelp, korrigert ¹⁰			3.51	4.04 ↑	4.22 ↑
Vekt i sektor: 10%, vekt totalt: 0.8% Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi →			3.75	4.51	4.77
SOS05 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer	32.65	25.23 ↓	22.52 ↓	29.47 ↑	28.63 ↓
Vekt i sektor: 10%, vekt totalt: 0.8% Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi →	31.28	29.87	27.43	29.89	33.81
SOS06 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 10 måneder eller mer	13.53	9.91 ↓	7.67 ↓	11.83 ↑	12.1 ↑
Vekt i sektor: 5%, vekt totalt: 0.4% Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi →	15.96	14.6	12.52	14.52	17.05
SOS07 Andel av mottakerne som har arbeidsinntekt som hovedinntektskilde	10	8.41 ↓	12.87 ↑	13.92 ↑	14.52 ↑
Vekt i sektor: 10%, vekt totalt: 0.8% Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi →	14.69	15.82	15.36	14.4	15.32
SOS08 Mottakere av kvalifiseringsstønad, andel av dem som går over 6 mnd på sosialhjelp	24.32	32.14 ↑	23.08 ↓	18.11 ↓	16.2 ↓
Vekt i sektor: 10%, vekt totalt: 0.8% Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi →	18.5	19.45	16.98	14.36	15.51
SOS09 Årsverk til økonomisk rådgivning per 1000 langtidsmottakere av stønad	14.41	19.05 ↑	17.58 ↓	15.75 ↓	14.08 ↓
Vekt i sektor: 10%, vekt totalt: 0.8% Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi →	29.13	45.34	35.5	24.38	28.47
SOS10 Andel søknader om kommunal bolig som blir innvilget	86.84	82.43 ↓	75.34 ↓	81.13 ↑	75 ↓
Vekt i sektor: 5%, vekt totalt: 0.4% Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi →	80.21	79.08	80.1	77.62	77.53
SOS11 Mottakere med individuell plan, målt mot mottakere som går mer enn 6 måneder på stønad	3.6	3.57 ↓	6.59 ↑	6.3 ↓	3.52 ↓
Vekt i sektor: 5%, vekt totalt: 0.4% Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi →	9.07	7.99	19.51	17.07	15.13

MERK: Gjennomsnittlig nøkkeltallverdi er ikke et statistisk landsgjennomsnitt, men snittet av de aggregerte nøkkeltallene

↑ ↓ = endring siden året før, forverring ↑ ↓ = endring siden året før, forbedring

¹⁰Som følge av nye aldersintervaller fra SSB i overgangen fra gammel tabell (13138) til ny tabell (13995), er alderskohorten for SOS04 utvidet fra 25-66 til 25-67. Av den grunn mangler noe historikk for dette nøkkeltallet.

Vestre Toten kommune**PROTOKOLL FRA KOMMUNESTYRETS MØTE 28.08.2025**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.10.2025	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Protokoll fra kommunestyrets møte 28.08.2025

Vedlagt:

Ja

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kommunestyrets møte den 28.08.2025 tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget har etablert rutine med løpende å legge frem protokoller fra kommunestyrets møter til orientering. Hensikten er å sørge for at utvalget løpende har god kunnskap om viktige politiske saker, og på en enklere måte kunne følge med på at kommunestyrets vedtak og intensjoner blir fulgt opp av administrasjonen på tilfredsstillende måte.

Vedlagt saken protokoll fra kommunestyrets møte den 28.08.2025 til orientering.

MØTEPROTOKOLL

Utvalg: Kommunestyret

Møtested: Fyrverkeriet kulturhus - Kommunestyresalen

Dato: 28.08.2025

Tidspunkt: 17:30 -21:30

Til stede:

Navn	Funksjon	Parti	Varamedlem for
Tonje Bergum Jahr	Medlem	AP	
Torhild Løkken	Medlem	AP	
Stian Pettersbakken	Medlem	AP	
Silje Sandsengen	Medlem	U	
Ann Marit Sandsengen	Medlem	AP	
Henning Engeskaug Karlsen	Medlem	AP	
Anne Linn Dambråten	Medlem	AP	
Lene Myhrvold	Medlem	AP	
Rolf Erik Halle	Medlem	AP	
Per Morten Østby	Medlem	AP	
Janne Bergum	Medlem	AP	
Svein Erik Sørensen	Medlem	FRP	
Stein Rune Vinger	Medlem	FRP	
Odd Ingard Hoberg	Medlem	FRP	
Per Erik Bergstuen	Medlem	FRP	
Raymond Theodore Skjølås	Varamedlem	H	Inger Lilleby Fløgum

Øivind Strømstad Sørhusbakken	Medlem	H	
Kai Frode Grythe	Medlem	H	
Marte Rebecca Dæhlen	Medlem	KRF	
Leif Kristian Tøftum	Medlem	R	
Kristin Næperud	Varamedlem	SP	Dorthe Ødegaard Benckert
Helge Testad	Medlem	SP	
Jorunn Signe Ballangrud	Medlem	SP	
Hans Amlien	Medlem	SP	
Jarle Amlien	Medlem	SP	
Ahmed Haruun Ali	Medlem	SV	
Hanne Narten	Medlem	V	
Bjørn Håvard Bjerke	Varamedlem	H	Unni Sand Birkelund
Hilde Cathrine Fuglerud Bjørge	Medlem	U	
Tor Ole Karlsen	Medlem	U	
Lars Solheim	Medlem	U	
Even Markestad	Varamedlem	SP	

Følgende fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Tom Erik Støen Østli	konsulent
Bjørn Fauchald	kommunedirektør
Odd Arnvid Bollingmo	assisterende kommunedirektør
Lise Bratland Hansen	plansjef
Renate Vestbakken	samfunnsplanlegger /rådgiver
Ole Tveiten	arealplanlegger
Trine Kløvrud	helse- og omsorgssjef
Ole Petter Bergersen	eiendomssjef

Merknad i møte:

Representanten Tor Ole Karlsen (UAH) tiltrådte møtet til behandling av PS 100/25.

Representanten Lene Myhrvold (AP) tiltrådte møtet til behandling av PS 102/25.

Representanten Silje Sandsengen (UAH) ble innvilget permisjon, og fratrådte møtet etter behandling av PS 103/25. Ingen vara tilstede, det var dermed 30 representanter til stede under behandling av resterende saker.

Saksliste

Saksnr.	Tittel	U.off
PS 99/25	Godkjenning av innkalling med saksliste	
PS 100/25	Godkjenning av protokoll fra møte 19.06.2025	
PS 101/25	Orienteringer og meldinger	
PS 102/25	LOVLIGHETSKONTROLL - KOMMUNESTYRETS VEDTAK I SAK 69/2025	
PS 103/25	Kommuneplanens arealdel - 2. gangs høring	
PS 104/25	Nytt omsorgssenter - boligstruktur, investeringer og driftskostnader	
PS 105/25	Driftsbudsjett for 2025 - Revidering og tiltak for å bedre budsjettbalansen	
PS 106/25	Regionalt samarbeid om felles landbrukskontor	
PS 107/25	Søknad om fritak fra verv i råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne - Liss Marian Liereng	
	Åpen post	

PS 99/25 Godkjenning av innkalling med saksliste

Kommunestyrets behandling av sak 99/2025 i møte den 28.08.2025:

Behandling

Innstilling:

Innkalling med saksliste godkjennes.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Innkalling med saksliste godkjennes.

PS 100/25 Godkjenning av protokoll fra møte 19.06.2025

Kommunestyrets behandling av sak 100/2025 i møte den 28.08.2025:

Behandling

Innstilling:

Protokoll fra møte 19.06.2025 godkjennes.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Protokoll fra møte 19.06.2025 godkjennes.

PS 101/25 Orienteringer og meldinger

Kommunestyrets behandling av sak 101/2025 i møte den 28.08.2025:

Behandling

Det ble orientert om følgende saker:

- Prosess kommunestruktur: Ordfører Tonje Bergum Jahr (AP) refererte fra møtet i politisk styringsgruppe avholdt 21.08.2025.

Innstilling:

Meldingene tas til orientering.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Meldingene tas til orientering.

PS 102/25 LOVLIGHETSKONTROLL - KOMMUNESTYRETS VEDTAK I SAK 69/2025

Kommunestyrets behandling av sak 102/2025 i møte den 28.08.2025:

Behandling

Habilitetsvurdering:

Helge Testad (SP) ba utvalget om å ta en habilitetsvurdering ved behandling av saken, med følgende begrunnelse: "Stiller habilitetsspørsmål da daglig leder i Syljuåsen, Steffen Haugen, er min svigersønn".

Habilitetsvurdering:

Helge Testad (SP) ble erklært inhabil jfr. fvl § 6b, enstemmig (10). Testad fratrådte møtet. Varamedlem Even Markestad (SP) tiltrådte møtet for Testad.

Innstilling:

1. Kommunestyret tar det innkomne krav til lovlighetskontroll av kommunestyrets vedtak av sak 69/2025 til etterretning.
2. Kommunestyret tar ikke vedtaket i 69/2025 opp til ny realitetsbehandling.
3. Kommunestyret gjør slikt vedtak ift. kravet om lovlighetskontroll: Vedtaket i 69/2025 vurderes lovlig fattet og opprettholdes. Kravet om lovlighetskontroll sendes Statsforvalteren i Innlandet til endelig vedtak.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Protokolltilførsel fra representanten Leif-Kristian Tøftum (R):

Jeg stemmer for alle punktene unntatt setningen *vedtaket i 69/2025 vurderes lovlig fattet og opprettholdes*.

Vedtak

- 1. Kommunestyret tar det innkomne krav til lovlighetskontroll av kommunestyrets vedtak av sak 69/2025 til etterretning.**
- 2. Kommunestyret tar ikke vedtaket i 69/2025 opp til ny realitetsbehandling.**
- 3. Kommunestyret gjør slikt vedtak ift. kravet om lovlighetskontroll: Vedtaket i 69/2025 vurderes lovlig fattet og opprettholdes. Kravet om lovlighetskontroll sendes Statsforvalteren i Innlandet til endelig vedtak.**

PS 103/25 Kommuneplanens arealdel - 2. gangs høring

Kommunestyrets behandling av sak 103/2025 i møte den 28.08.2025:

Behandling

Innstilling:

- 1. Vestre Toten kommune legger forslag til kommuneplanens arealdel 2025-2035 ut på 2. gangs høring, jf. Plan- og bygningsloven § 11-14**
- 2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å rette karttekniske feil før høring.**

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

- 1. Vestre Toten kommune legger forslag til kommuneplanens arealdel 2025-2035 ut på 2. gangs høring, jf. Plan- og bygningsloven § 11-14**
- 2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å rette karttekniske feil før høring.**

PS 104/25 Nytt omsorgssenter - boligstruktur, investeringer og driftskostnader

Kommunestyrets behandling av sak 104/2025 i møte den 28.08.2025:

Behandling

Innstilling:

Kommunestyret tar saken til orientering.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kommunestyret tar saken til orientering.

PS 105/25 Driftsbudsjett for 2025 - Revidering og tiltak for å bedre budsjettbalansen

Kommunestyrets behandling av sak 105/2025 i møte den 28.08.2025:

Behandling

Innstilling:

1. Kommunestyret vedtar justering i driftsbudsjettet for 2025 med følgende beløp

Inntekter:

Rammetilskudd økes med 8,5 mill. kr

Inntektsskatt økes med 1 mill. kr

Utgifter

Område 11 Overordnede funksjoner økes med 16,807 mill. kr

Område 21 Barnehage økes med 2,094 mill. kr

Område 61 Kultur økes med 1,2 mill. kr.

Område 71 Helse og omsorg økes med 0,601 mill. kr

Område 99 Skatt og finansiering reduseres med 11,202 mill. kr

2. Kommunestyret tar til etterretning de tiltak som alle tjenesteområdene er pålagt å følge opp i eget oppdragsnotat og at det månedlig til kommunedirektøren og i tertialrapport og årsrapport rapporteres til kommunestyret om effekt av tiltakene.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

- 1. Kommunestyret vedtar justering i driftsbudsjettet for 2025 med følgende beløp**

Inntekter:

Rammetilskudd økes med 8,5 mill. kr

Inntektsskatt økes med 1 mill. kr

Utgifter

Område 11 Overordnede funksjoner økes med 16,807 mill. kr

Område 21 Barnehage økes med 2,094 mill. kr

Område 61 Kultur økes med 1,2 mill. kr.

Område 71 Helse og omsorg økes med 0,601 mill. kr

Område 99 Skatt og finansiering reduseres med 11,202 mill. kr

- 2. Kommunestyret tar til etterretning de tiltak som alle tjenesteområdene er pålagt å følge opp i eget oppdragsnotat og at det månedlig til kommunedirektøren og i tertialrapport og årsrapport rapporteres til kommunestyret om effekt av tiltakene.**

PS 106/25 Regionalt samarbeid om felles landbrukskontor

Kommunestyrets behandling av sak 106/2025 i møte den 28.08.2025:

Behandling

Innstilling:

- 1. Kommunestyret tar saken til interkommunalt samarbeid om landbrukskontorene i Gjøvikregionen til orientering.**

2. Kommunestyret ber kommunedirektøren starte arbeidet med utredning som grunnlag for etablering av et felles landbrukskontor med Østre Toten kommune. Den regionale utredningen fra 2024 legges til grunn og suppleres slik at det blir et tilstrekkelig underlag for kommunestyret til å fatte endelig vedtak i saken, herunder utkast til samarbeidsavtale, samarbeidsform, kostnadsfordeling, saksbehandlingsmessige forhold og lokalisering.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kommunestyret tar saken til interkommunalt samarbeid om landbrukskontorene i Gjøvikregionen til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren starte arbeidet med utredning som grunnlag for etablering av et felles landbrukskontor med Østre Toten kommune. Den regionale utredningen fra 2024 legges til grunn og suppleres slik at det blir et tilstrekkelig underlag for kommunestyret til å fatte endelig vedtak i saken, herunder utkast til samarbeidsavtale, samarbeidsform, kostnadsfordeling, saksbehandlingsmessige forhold og lokalisering.

PS 107/25 Søknad om fritak fra verv i råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne - Liss Marian Liereng

Kommunestyrets behandling av sak 107/2025 i møte den 28.08.2025:

Behandling

Innstilling:

Liss Marian Liereng innvilges fritak fra verv i råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne for resten av valgperioden 2023 – 2027.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Liss Marian Liereng innvilges fritak fra verv i råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne for resten av valgperioden 2023 – 2027.

Åpen post

Vestre Toten kommune**PROTOKOLL FRA KOMMUNESTYRETS MØTE 25.09.2025**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.10.2025	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Protokoll fra kommunestyrets møte 25.09.2025

Vedlagt:

Ja

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kommunestyrets møte den 25.09.2025 tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget har etablert rutine med løpende å legge frem protokoller fra kommunestyrets møter til orientering. Hensikten er å sørge for at utvalget løpende har god kunnskap om viktige politiske saker, og på en enklere måte kunne følge med på at kommunestyrets vedtak og intensjoner blir fulgt opp av administrasjonen på tilfredsstillende måte.

Vedlagt saken følger saksliste fra kommunestyrets møte den 25.09.2025 til orientering. Protokollen var ikke klar ved utsending av sakspapirene til møtet. Protokollen vil bli ettersendt, evt. referert direkte i møtet.

Møteinnkalling

Utvalg: Kommunestyret

Møtested: Fyrverkeriet kulturhus - Kommunestyresalen

Dato: 25.09.2025

Tidspunkt: 17:30 -21:30

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 61 15 33 00 eller epost: post@vestre-toten.kommune.no

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Tilleggsinformasjon:

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevet signatur

Saksliste

Saksnr.	Tittel	U.off
PS 108/25	Godkjenning av innkalling med saksliste	
PS 109/25	Godkjenning av protokoll fra møtet 28.08.2025	
PS 110/25	Kommunestruktur Toten - Gjøvik. Justert fremdriftsplan	
PS 111/25	Budsjett 2026 - Arbeidsmøte i kommunestyret	
	Åpen post	

Vestre Toten kommune**REFERATSAKER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.10.2025	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:	
1. Egenvurdering av uavhengighet – fagansvarlig forvaltningsrevisjon Ole Inge Gjerald (brev fra Innlandet Revisjon IKS)	Vedlegg 1
2. Diverse avisartikler	Vedlegg 2
3. Neste møte: Tidspunkt/saksliste	Muntlig orientering

FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene tas til orientering.

Til kontrollutvalgene i deltakerkommunene i Innlandet Revisjon IKS

**Egenvurdering av uavhengighet – leder/fagansvarlig
forvaltningsrevisjon****Ole Inge Gjerald****Innledning**

I henhold til Lov om kommuner og fylkeskommuner av 22.06.18 § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha god vandel. De nærmere kravene til uavhengighet følger av kapittel 3 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon av 17.6.19 og av revisjonsstandarder.¹

Den som utfører revisjon eller annen kontroll for en kommune eller fylkeskommune skal løpende vurdere sin uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19. Ledere med kontrollfunksjon gjør tilsvarende vurdering.

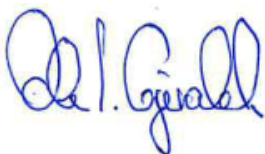
Egenvurdering av uavhengighet

Ansettelsesforhold (§18a)	<i>Fagansvarlig har ikke stillinger i noen av deltakerkommunene.</i>
Ansettelsesforhold (§ 18b)	<i>Fagansvarlig har ikke stillinger i en virksomhet som noen av deltakerkommunene deltar i eller er eier av.</i>
Medlem av styrende organer (§ 18c)	<i>Fagansvarlig er ikke medlem av styrende organer i en virksomhet som noen av deltakerkommunene deltar i eller er eier av.</i>
Deltar i eller har funksjon i annen virksomhet (§ 18d)	<i>Fagansvarlig deltar ikke i eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan føre til at revisorens interesser kommer i konflikt med interessene til deltaker kommunene, eller på annen måte er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.</i>
Rådgivingstjenester eller andre tjenester (§ 18e)	<i>Fagansvarlig utfører ikke rådgivingstjenester eller andre tjenester for noen av deltakerkommunene som er egnet til å svekke revisors uavhengighet og objektivitet.</i>
Yte ledelses- eller kontrolloppgaver (§ 18f)	<i>Fagansvarlig utfører ikke ledelses- eller kontrolloppgaver for noen av deltakerkommunene.</i>

¹ ISA 200 - Overordnede mål for den uavhengige revisor og gjennomføringen av en revisjon i samsvar med revisjonsstandardene pkt. 14, ISA 220 - Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper pkt 11, ISA 300 - Planlegging av revisjon av et regnskap pkt. 7, Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8.

Fullmektig (§ 18g)	<i>Fagansvarlig opptrer ikke som fullmektig for noen av deltakerkommunene.</i>
Grenser for revisors tilknytning til revidert virksomhet (§ 17)	<i>Fagansvarlig har ikke en slik tilknytning til virksomheten i noen av deltaker kommunene, deres ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet.</i>
Nærstående (§ 17)	<i>Fagansvarlig er ikke kjent med at nærstående har en slik tilknytning til virksomheten i noen av deltakerkommunene, deres ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet.</i>
Særegne forhold (§ 16)	<i>Fagansvarlig er ikke kjent med særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet i noen av deltakerkommunene.</i>
Eventuelle merknader	<i>Fagansvarlig for forvaltningsrevisjon har tiltrådt stillingen etter å ha hatt en lederfunksjon i Innlandet fylkeskommune de siste årene. For å ivareta habilitet og tillit i revisjonsarbeidet, vil fagansvarlig i en overgangsperiode ikke ha direkte involvering i forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll rettet mot Innlandet fylkeskommune.</i>

Med hilsen

Krav til revisors uavhengighet i forskrift om kontrollutvalg og revisjon av 17.6.19.

§ 16. Krav til revisors uavhengighet

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen eller i en interkommunal samarbeidsordning medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

§ 17. Grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis revisoren eller revisorens nærstående har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.

Nærstående etter første ledd er:

- a) revisorens ektefelle eller samboer og deres søsken,
- b) revisorens slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og deres ektefeller eller samboere,
- c) revisorens søsken og deres ektefeller eller samboere,
- d) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje til revisorens ektefelle eller samboer.

§ 18. Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha

- a) Revisor kan ikke ha andre stillinger i kommunen eller fylkeskommunen,
- a) ha andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av,
- b) være medlem av styrende organer i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av. Dette gjelder ikke hvis virksomheten utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap, samvirkeforetak eller aksjeselskap,
- c) delta i eller ha funksjoner i en annen virksomhet, hvis det kan føre til at revisorens interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller fylkeskommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisoren,
- d) utføre rådgivningstjenester eller andre tjenester for kommunen eller fylkeskommunen, hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet,
- e) yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrollopgaver,
- f) opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter [domstolsloven § 218](#).

Artikkel 02.06.2025

Tuklet med innkallingslisten: – Jeg har gjort og tolket det slik jeg mener jeg kan og bør

HARDT VÆR: Ap er i hardt vær om dagen. Sist uke meldte et medlem seg ut, nå kan det vise seg at det har blitt tuklet med varalistene. Foto: Jørgen Pedersen

02.06.25 10:08

[Jørgen Pedersen](#)

Et smutthull har gjort det mulig for politikerne i Vestre Toten å innkalle etter hvem man ønsker, ikke etter hvem som står på varalistene.

Tidligere denne uken sendte Vestre Toten kommune ut en påminnelse rundt lovverket for hvem som skal innkalles til politiske møter ved sykdom.

Kommunen har det øverste ansvaret for å innkalle til møter, men når representanter melder forfall utenfor administrasjonens arbeidstid, er det gruppelederne i hvert enkelt parti som innkaller representantene.

Det har kommet fram at Arbeiderpartiet bevisst har hoppet over vararepresentant Siv Halvorsrud Tommelstad framfor å følge varalistene slik loven krever.

Mandag har kontrollutvalget valgt å sette saken på møteplanen.

KJENT: Stian Pettersbakken er kjent med at kontrollutvalget ser på saken. Foto: Jørgen Pedersen

Bryter med Ap

Vi må tilbake til høsten 2024 da 2. vara i Arbeiderpartiet, Siv Halvorsrud Tommelstad velger å bryte med Arbeiderpartiet.

Bruddet skjedde etter uenighet om Arbeiderpartiets håndtering av Raufoss Fotball-saken. Tommelstad understreker overfor OA/Toten Idag at det også er andre grunner til at hun meldte seg ut.

Siv Halvorsrud Tommelstad er, for ordens skyld, både styreleder i Raufoss Esport og Raufoss Idrettslag allianse.

Tommelstad fortsetter som uavhengig representant og skal etter loven bli innkalt på lik linje som tidligere da vervet som representant følger person, og ikke parti.

REAGERER: 2. vara for Ap i kommunestyret, Siv Halvorsrud Tommelstad har blitt forbigått to ganger av Arbeiderpartiet. Foto: Jørgen Pedersen

Rundt påsketider oppdager hun at vararepresentanten bak seg i rekken, sitter i kommunestyremøtet, uten at hun selv har fått innkalling.

Hun oppfordrer kommunesekretær over telefon om å følge loven. Det viser seg at kommunen og partiene har en avtale som gjør at det er partiene som kaller inn på kort varsel.

Tommelstad kontaktet Arbeiderpartiet og fikk et svar på SMS fra Pettersbakken, som hun beskriver som syrlig.

tor. 24. apr. 2025, 13:35

Siv

Heisann, Stian Jeg snakket med Tonje i går ang. kommunestyremøter og sykdom. Ser at Renate var inne i forrige kommunestyremøte i stedet for meg. Jeg nevnte til Tonje at jeg ønsker at du kontakter meg hvis det blir akutt sykdom i AP. Er klar for å møte opp som 2. vara når som helst. Vet at det frister mer å ha med de som har vært i formøter og tilhører AP, men minner om at kommuneloven tilsier at man skal forholde seg til rekkefølgen på vararepresentanter. Med hilsen fra Siv

13:57

Stian

Hei Tar gjerne en prat, fikk beskjed fra Tonje at du skulle ringe. Kommuneloven sier at vararekkefølge skal følges så langt det er mulig. Du var veldig tydelig til meg sist vi pratet at du istedenfor å melde deg inn i Høyre så ønsket du å stå som uavhengig for å kunne møte og ødelegge for Arbeiderpartiet. Da sa jeg at jeg syns det ble veldig feil, men du sa da at det ville vært bra for Vestre Toten. Det er utgangspunktet, men igjen jeg tar gjerne en prat, men fint da om ordfører kan være med.

Benekter

Tommelstad benekter å ha lagt planer om å ødelegge for Arbeiderpartiet ved å melde seg ut av partiet og stille som uavhengig.

Til OA/Toten i dag sier hun at hun har alltid hatt et godt forhold til Ap.

SIER IFRA: Siv Halvorsrud Tommelstad ønsker å stå opp for det hun mener er umoralske holdninger fra hennes tidligere parti, Arbeiderpartiet. Foto: Jørgen Pedersen

Ovenfor Pettersbakken svarer hun i melding om at hun aldri har sagt noe om å ødelegge for AP, men mener hun kan stå støtt alene og ta gode beslutninger for Vestre Toten kommune i saker som ender i vippeposisjon.

– Om det er med dere eller mot dere kommer an på sak, skriver hun i melding til Pettersbakken for å understreke sin uavhengighet.

Det blir aldri innkalt til noe møte med Pettersbakken og ordfører Tonje Bergum Jahr, ifølge Tommelstad.

Dette svarer Statsforvalteren i Innlandet

OA/ Toten Idag har framlagt situasjonen som har oppstått til Statsforvalteren i Innlandet.

De ønsker ikke kommentere enkeltsaken, da saken kan komme opp hos dem for en lovlighetskontroll ved senere anledning.

Samtidig kommer de med en redegjørelse av regelverket som gjelder:

Kommuneloven § 7-10 første ledd sier at:

«Hvis medlemmer har forfall til et møte i et folkevalgt organ, innkalles varamedlemmer fra den gruppen der det er forfall. Varamedlemmer skal så langt som mulig innkalles i den nummerordenen de er valgt.»

Det framgår videre av Norsk Lovkommentar ved Jan Fridthjof Bernt, Note (357) på Rettsdata at:

«Kravet om at nummerordenen skal følges, gjelder i alle situasjoner der dette er praktisk mulig. Det er således ikke adgang til å springe over medlemmer på varamedlemslisten av politiske grunner, fordi vedkommende har meldt seg ut av partigruppen, fordi annet medlem har særlig god greie på aktuelle saker, eller fordi det er mindre byrdefullt for et annet medlem å møte.»

Vi viser også til artikkel fra Kommunal – og distriktsdepartementet: «Klargjøring om innkalling av varamedlemmer» av 02.02.2017. [Klargjøring om innkalling av varamedlemmer - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no) (Denne er fra før ny kommunelov av 2018 men er fortsatt gjeldene, gammel § 16 nr. 1 i gammel lov tilsvarer

§ 7-10 første ledd i loven av nåværende, med noe endret ordlyd.)

Når det gjelder følgene av brudd på saksbehandlingsreglene viser vi til veileder fra Kommunal- og distriktsdepartementet om «Saksbehandling i folkevalgte organer i kommuner og fylkeskommuner, se [saksbehandling-i-folkevalgte-organer-i-kommuner-og-fylkeskommuner-med-omslag.pdf](#) kapittel 7. Her sies det blant annet at:

«Hvis reglene om saksbehandling i folkevalgte organer ikke blir fulgt utgjør dette en saksbehandlingsfeil. Hovedregelen om saksbehandlingsfeil står i forvaltningsloven § 41. Bestemmelsen slår fast at et vedtak er gyldig på tross av feil ved behandlingsmåten dersom feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold(...)»

Skjer igjen

Etter første gangen Pettersbakken hadde kalt inn andre enn henne, trodde hun ikke det ville skje igjen.

Det gjorde det.

Siste møte i april sitter nå to av vararepresentantene bak henne på listen og skal representere Arbeiderpartiet.

Dette sier kommuneloven § 7–10 om varaordningen:

§ 7-9. Uttreden og fritak

En folkevalgt som ikke lenger er valgbar til et folkevalgt organ, trer endelig ut av organet. En folkevalgt som er registrert som utflyttet fra kommunen eller fylkeskommunen, og derfor ikke lenger er valgbar, kan likevel tre inn igjen i vervet hvis han eller hun flytter tilbake igjen innen to år.

Hvis en folkevalgt ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne, kan kommunestyret eller fylkestinget etter søknad frita den folkevalgte for vervet midlertidig eller for resten av valgperioden. Når søknaden vurderes, skal det legges vekt på om grunnlaget for søknaden var kjent på det tidspunktet da den folkevalgte samtykket i å bli valgt. Den som ikke har nådd stemmerettsalderen, har krav på fritak hvis han eller hun søker om det.

En folkevalgt som har fått innvilget midlertidig fritak, har ikke rett til å tre inn igjen i vervet før fritaksperioden er over.

§ 7-10. Opprykk, nyvalg og suppleringsvalg

Hvis medlemmer har forfall til et møte i et folkevalgt organ, innkalles varamedlemmer fra den gruppen der det er forfall. Varamedlemmer skal så langt som mulig innkalles i den nummerordenen de er valgt.

Hvis medlemmer av kommunestyret, fylkestinget eller direkte valgte kommunedelsutvalg trer endelig ut, og de er valgt ved forholdsvalg, skal varamedlemmer fra samme liste tre inn i deres sted i den nummerordenen varamedlemmene er valgt. Hvis medlemmer av kommunestyret trer endelig ut, og de er valgt ved flertallsvalg, skal varamedlemmer tre inn i den nummerordenen de er valgt.

Hvis et medlem eller varamedlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre, fylkesting, kommunestyrekomité, fylkestingskomité eller direkte valgt kommunedelsutvalg trer endelig ut, skal det velges et nytt medlem eller varamedlem. Det nye medlemmet skal velges fra den samme gruppen som det uttredende medlemmet tilhørte. Hvis dette vil føre til at ett kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det, hvis det er mulig, velges et nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn.

Hvis lederen av et folkevalgt organ trer endelig ut av organet, skal det velges en ny leder.

Hvis antallet varamedlemmer eller en gruppes varamedlemmer til formannskapet, fylkesutvalget eller et annet folkevalgt organ som er valgt av kommunestyret eller fylkestinget, er blitt for lavt, kan kommunestyret eller fylkestinget selv velge ett eller flere faste eller midlertidige varamedlemmer. Disse varamedlemmene skal velges fra den gruppen som har et for lavt antall varamedlemmer (suppleringsvalg). Hvis det viser seg at denne framgangsmåten fører til at ett kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av varamedlemmene til organet eller gruppens varamedlemmer, skal det, hvis det er mulig, velges nytt varamedlem fra det underrepresenterte kjønn. Formannskapet eller fylkesutvalget kan få delegeret myndighet til å velge varamedlemmer til andre

Hvis medlemmer har forfall til et møte i et folkevalgt organ, innkalles varamedlemmer fra den gruppen der det er forfall. Varamedlemmer skal så langt som mulig innkalles i den nummerordenen de er valgt.

Hun har verken fått forespørsel fra formannskapssekretær eller gruppeleder Pettersbakken.

Denne gangen møtte hun opp i kommunestyresalen og satte seg på tilhørerbenken. Da representant Lene Myhrvold (Ap) søkte permisjon fra klokken 13.00, ble Tommelstad kalt inn som vara fordi hun allerede var til stede, denne gangen på eget initiativ.

UENIGHET: Stian Pettersbakken (Ap) fryktet at Siv Halvorsrud Tommelstad bevisst skulle gå inn for å sabotere partiet, og dermed unngikk å kalle henne inn. Foto: Jørgen Pedersen

Pettersbakken forklarer til OA/ Toten Idag at det var knapt med tid å kalle inn på. Han ser det som naturlig å kalle inn de som har kjennskap til gruppemøtene i Arbeiderpartiet, selv om Tommelstad står som neste på lista.

– Når det er forfall med kort varsel, så kaller jeg inn våre varaer som er medlem og er kjent med sakene. Disse jeg kaller inn har jeg dialog med, og jeg vet de kan møte på kort varsel, sier Pettersbakken.

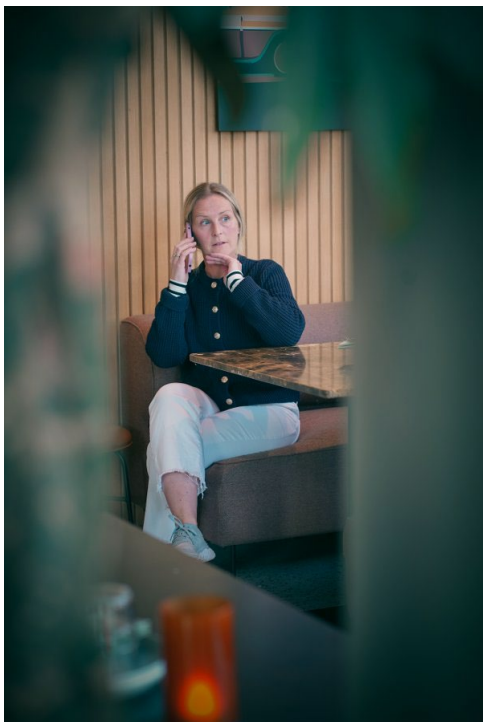
– **Men det tar like lang tid å kalle inn nummer to på varalisten, som nummer tre eller fire?**

– Hun er ikke registrert på telefonen min, for å si det slik.

Direkte farlig

I Vestre Toten sitter ikke Arbeiderpartiet med flertall, men majoritetene av sakene går deres vei. De sitter også med sittende ordfører, Bergum Jahr.

Flere saker det siste året har endt med kun én stemme forskjell, såkalte vippe-saker.

FARLIG: Siv Halvorsrud Tommelstad mener Arbeiderpartiet bevisst bryter loven når de innkaller representanter bak henne på listen, i stedet for henne. Foto: Jørgen Pedersen

Tommelstad mener det er en trussel mot demokratiet dersom partiledere kan innkalle vararepresentanter etter egen preferanse. Hun frykter at partiet dermed kan sikre seg politisk gevinst ved å innkalle representanter som garantert stemmer likt som partiet.

– Konsekvensen er at det sitter feil folk i salen, og at det i verste fall kan bety at alle vedtak som har blitt gjort kan bli underkjent eller ugyldige. Dette kan koste Vestre Toten kommune unødvendige kroner og er nok et eksempel på tullball blant politikere.

– Det jeg opplever her at Pettersbakken bryter loven og stenger ute folk med vilje. Han tar seg en frihet som ikke er forankret i loven, mener Tommelstad.

Pettersbakken sier til OA/Toten Idag at han står ved det han har gjort.

– Jeg har gjort og tolket det slik jeg mener jeg kan og bør ut fra min oppgave.

Klar tale

Kommunedirektør i Vestre Toten, Bjørn Fauchald, bekrefter overfor OA at de har sendt ut en klargjøring via e-post til kommunestyremedlemmene på bakgrunn av saken.

– Vi forventer at gruppelederne følger lovverket når de får i oppgave å kalle inn vararepresentanter, sier Fauchald.

– Og det innebærer at man følger nummerordenen de er valgt inn i selv om en vara har meldt seg ut?

– Ja.

Fauchald forklarer at selv om innkalling av varaer er kommunens oppgave, er intensjonen med ordningen der de lar gruppelederne ta hånd om forfall som kommer på kort tid å unngå møter som ikke er fulltallige.

Annonse

- Vestre Toten kommune har aldri hoppet over en vara når vi kaller inn, legger Fauchald til.

Artikkel OA 13.06.2025

Statsråden slår fast: Uakseptabelt å tukle med vara-innkallinger

KLAR: Statsråd Kjersti Stenseng er klar på praksisen politikerne må forholde seg til når de innkaller vara til møter. Foto: Jørgen Pedersen

13.06.25 00:02

[Jørgen Pedersen](#)

Kommunal- og distriktsminister Kjersti Stenseng (Ap) mener partifelle Stian Pettersbakkens praksis er feil.

Arbeiderpartiet i Vestre Toten med gruppeleder Stian Pettersbakken har unngått å kalle inn vararepresentant Siv Halvorsrud Tommelstad (Uavh.) da hun ikke lenger er en del av partiet.

Pettersbakken har fryktet hun skulle ødelegge for partiet hvis hun ble innkalt, noe Tommelstad har nektet for er tilfellet.

Uakseptabelt

Nå har statsråden og partifelle Stenseng gjennom et skriftlig spørsmål fra Per-Willy Amundsen (Frp) på Stortinget gjort det klart og tydelig at slik praksis Pettersbakken foretok seg, på ingen måte er akseptabel.

Det er ikke lov å velge bort varamedlemmer av politiske grunner.

– Feil innkalling kan gjøre kommunale vedtak ugyldige, advarer statsråd Kjersti Stenseng.

Spørsmålet kom til statsrådets kontor etter at OA/ Toten Idag skrev om tilfellet i Vestre Toten hvor Tommelstad følte seg forbigått på lista.

Amundsen lurte på om kommuneloven paragraf 7-10(1) åpnet opp for å fravike innkalling av vara i den nummerorden de er valgt av partipolitiske hensyn.

– Varamedlemmer skal så langt som mulig innkalles i den nummerordenen de er valgt. Bestemmelsen kan altså ikke fravikes som følge av partipolitiske hensyn svarer Stenseng.

Hele spørsmålet og svaret

Her kan du lese spørsmålet fra Stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen (Frp) til statsråd Kjersti Stenseng (Ap) rundt varainnkalling og konsekvenser det kan få av å avvike fra riktig prosedyre.

Per-Willy Amundsen (FrP):

Åpner kommuneloven § 7-10(1) for å fravike innkalling av vara i den nummerorden de er valgt av partipolitiske hensyn, og hva er konsekvensene for gyldigheten av et kommunestyres vedtak fattet med én stemmes overvekt i et kommunestyremøte hvor kommuneloven § 7-10(1) ikke er fulgt ved innkalling av varamedlem?

Begrunnelse

Det vises til kommuneloven § 7-10(1) som regulerer innkallingen av varamedlemmer ved medlemmers forfall til møte i et folkevalgt organ. Bestemmelsen lyder:

«Hvis medlemmer har forfall til et møte i et folkevalgt organ, innkalles varamedlemmer fra den gruppen der det er forfall. Varamedlemmer skal så langt som mulig innkalles i den nummerordenen de er valgt.»

Det vises videre til Norsk Lovkommentar ved Jan Fridthjof Bernt (note 357) på rettsdata:

«Kravet om at nummerordenen skal følges, gjelder i alle situasjoner der dette er praktisk mulig. Det er således ikke adgang til å springe over medlemmer på varamedlemslisten av politiske grunner, fordi vedkommende har meldt seg ut av partigruppen, fordi annet medlem har særlig god greie på aktuelle saker, eller fordi det er mindre byrdefullt for et annet medlem å møte.»

Det ønskes besvart om statsråden deler rettsoppfatningen i den siterte noten fra rettsdata, om at partipolitiske hensyn ikke oppfyller kravene kommuneloven § 7-10(1) stiller for å fravike varainnkalling i den nummerorden de er valgt. Det vises videre til forvaltningsloven § 41, som lyder:

«Er reglene om behandlingsmåten i denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven ikke overholdt ved behandlingen av en sak som gjelder enkeltvedtak, er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.»

Det er sikker rett at forvaltningsloven § 41 kan anvendes analogisk ved brudd på saksbehandlingsregler i andre lover, jf. NOU: 2019:5 kap 33.2.1. Det ønskes på denne bakgrunn besvart hva som er konsekvensen for gyldigheten av et kommunestyrevedtak fattet med én stemmes overvekt, dersom kommuneloven § 7-10(1) ikke er fulgt ved innkalling av varamedlem slik at feil vara møter i det aktuelle kommunestyremøtet.

Kjersti Stenseng (AP):

Det følger av kommuneloven § 7-10 første ledd at hvis medlemmer har forfall til et møte i et folkevalgt organ, innkalles varamedlemmer fra den gruppen der det er forfall.

Varamedlemmer skal så langt som mulig innkalles i den nummerordenen de er valgt.

Formuleringen «så langt som mulig» viser at bestemmelsen skal følges i alle tilfeller der det er praktisk mulig. Den kan altså ikke fravikes som følge av partipolitiske hensyn.

Utgangspunktet er at man skal følge listen slik den forelå etter valgoppgjøret.

Dersom flere partier har gått sammen om å stille en felles liste ved valget til det aktuelle organet, kan det tenkes at varamedlemmet som skal kalles inn i henhold til nummerordenen, tilhører et annet parti enn medlemmet som har forfall.

Det samme gjelder dersom et medlem eller varamedlem har endret partitilhørighet i løpet av valgperioden.

Hvis det er praktisk mulig å innkalle varamedlemmene i den nummerordenen de er valgt, og varamedlemmene likevel blir innkalt i en annen rekkefølge, vil dette utgjøre en saksbehandlingsfeil.

Hovedregelen om virkningen av saksbehandlingsfeil følger av forvaltningsloven § 41. Bestemmelsen slår fast at et vedtak er gyldig på tross av feil ved behandlingsmåten dersom feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.

Bestemmelsen kan brukes analogisk ved brudd på saksbehandlingsregler i andre lover, slik som kommuneloven. Selv om den direkte bare gjelder for saker om enkeltvedtak, kan den antagelig brukes analogisk også i saker som gjelder andre individuelle avgjørelser og i saker om forskrifter.

Når man vurderer om en saksbehandlingsfeil kan ha virket inn på innholdet i en avgjørelse, må man ta utgangspunkt i de ulovfestede reglene om ugyldighet i forvaltningsretten.

Det betyr at man må gjøre en samlet vurdering av blant annet hva slags type feil det er snakk om, omfanget av feilen, om ugyldighet er til gunst eller skade for berørte parter, eventuelle samfunnsmessige hensyn og hvor lang tid som har gått.

Det er med andre ord ikke mulig å svare generelt på om et kommunestyrevedtak vil være ugyldig som følge av at feil varamedlem er innkalt til det aktuelle møtet.

Hvis stemmetallene er slik at det aktuelle varamedlemmets stemmegivning er avgjørende for utfallet av saken, kan dette tilsi at feilen har virket inn på vedtakets innhold.

Dette må imidlertid vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

I tilfeller hvor et vedtak kjennes ugyldig, vil vedtaket være uten rettsvirkninger og saken må normalt behandles på nytt.

Praktisk mulig

Pettersbakken har tidligere til OA forklart at han har tolket kommunelovens formulering om at varamedlemmer skal «så langt som mulig» innkalles der det er praktisk mulig.

Han har vært tydelig på at Halvorsrud telefonnummer ikke er lagret på telefonen, og ved dermed innkallelser med relativt kort tid inn mot møte, har tolket det at er lettere og praktisk mulig å innkalle egne partikolleger som står lenger ned på listen.

STÅR PÅ SITT: Stian Pettersbakken (Ap) står på tolkningen, og mener han kalte inn på riktig grunnlag. Foto: Jørgen Pedersen

Stenseng mener dette vil utgjøre en saksbehandlingsfeil. Det er kommunen som har det overordnende ansvaret for å kalle inn riktig representant, men har åpnet for at gruppelederne i ulike partiene hjelper til på kort varsel.

– Hvis det er praktisk mulig å innkalle varamedlemmene i den nummerordenen de er valgt, og varamedlemmene likevel blir innkalt i en annen rekkefølge, vil dette utgjøre en saksbehandlingsfeil.

Pettersbakken sier til OA at han står ved sin vurdering.

– Jeg har aldri sagt at det var av politiske grunner, men praktiske. Min vurdering var knyttet opp mot at forfall kom så tett opp imot møtestart, sier han til OA.

Ekstra runde

Stortingskandidat for Fremskrittspartiet i Oppland og advokat Finn Krokeide mener man her bør tenke seg to ganger om, når man er uenig med kommunalministerens forståelse av loven.

– Alle må stå for sine egne tolkninger, men når en lokalpolitiker leser loven på en måte som går helt på tvers av både det som står i lovteksten og kommunalministerens forståelse av loven, da bør man kanskje ta en ekstra runde og sjekke om man har forstått det riktig, sier Krokeide.

Selv om hovedansvaret ligger hos kommunen, må politikerne ta ansvaret de får utdelt, synes han.

AKTUELL: Politiker og stortingskandidat Finn Krokeide Fremskrittspartiet (Frp) er aktuell til å representere Oppland på Stortinget ved neste valg. Foto: Jørgen Pedersen

– Kommunen må kunne stole på at gruppelederne kjenner regelverket og følger det. Praksisen med at gruppelederne kaller inn vara, så lenge det er i tråd med kommuneloven, er selvsagt helt greit.

Han får støtte fra Per-Willy Amundsen (FrP) som sitter i kommunal- og forvaltningskomiteen.

– Stenseng har åpenbart rett. Hennes tolkning er i tråd med lovens formål og Stortingets vilje. Det er svært spesielt å legge til grunn en annen tolkning av loven enn de som skrev den, og Stortinget som vedtok den. Da bør man som minimum besitte sterkere juridisk kompetanse om kommuneloven enn kommunaldepartementet, noe det er grunn til å trekke i tvil i denne saken, sier Amundsen.

Ikke ugyldig

Stenseng mener vedtakene som blir gjort selv med feil vara til stede, kan være gyldige dersom feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.

I forbindelse med situasjonen i Vestre Toten har kommunedirektør Bjørn Fauchald sjekket om utfallene i vedtakene har hatt noe å si på at Tommestad ikke var til stede under noen av sakene.

GYLDIG: Kommunedirektør Bjørn Fauchald har gått gjennom vedtaket som ble gjort, og konstanterer at det står seg. Foto: Jørgen Pedersen

– Det er klart fra vår side at det ikke er snakk om ugyldighet, konkluderer Fauchald.

Kommunedirektørens vurdering er at det var praktisk mulig å innkalle varamedlemmet i den nummerorden hun var valgt.

SAK NR. 62/2025

Vestre Toten kommune

ÅPEN POST

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	03.10.2025	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

(ingen)

FORSLAG TIL VEDTAK:

(evt. vedtak utformes i møtet)

SAKSOPPLYSNINGER:

Etter avtale er saken satt opp på sakskartet med tanke på at kontrollutvalgets medlemmer kan melde inn saker/tema til drøfting. Sakene kan enten meldes på forhånd, eller tas opp i møtet.

Ingen saker er meldt inn på forhånd.